

Pâbéaa kâra tii kà Paulo
tà tàpé
Korénito
Bétapoo popai

Wàilàapà na wii tii bèeni?

Wà Paulo, pwi *apostolo. Â é tâa jaaé wà Sostène.

É wii wiidà?

Nabibiu kâra *naja 53 ma 55, na pàara na é tâa Éféso wà Paulo. (Còo *Apostolo* 19.8–10.)

É wii tâi?

Târa é wâra pwapwicîri wâ Korénito, ville wâ napô Grèce. Wà Paulo, âna é tapoo é wâra pwapwicîri wê, na ia é picémara târa é *Picémara Wâdé goo Iésu, na naja 51, é, 52. (Còo *Apostolo* 1.1–18.) É wii ârapàpé tii tà tàpé Korénito wà Paulo, êco na ârailu co na tâa na *Tii Pwicîri. Pwi tii bèeni, *1 Korénito*, âna béârailu kâra tii kêe târa. (Còo *1 Korénito* 5.9.)

Cina é wii?

Korénito, âna ville na maina na é wâmwünyabweri é bàrawià, â wâru pâ âboro na rà mu tèepaa naawê, géé na pâ napô na wâiti. Â rà popa me wiârà pâ nyamanya kâra, géé na pâ pwapwicîri kâra béaa, na ité jii é âji cèikí naa goo Iésu Kériso. Ba wà pàra tàpé, âna rà ina pâ, nye êco é nyuâajè na piâjimuru, â càcaa naiijè; êkaa na wâdé na jè wâro imudi goro naiijè.

Wâru tèpa cèikî na rà tapoo pâra wiâra pâ nya-manya bèepwiri. Â rà niimiri pâ, tâa târa é autâmogòorimuru na wâgòro, jii pâra tàpé, â rà ipwamainarà goo. Â càra caa pitêrerà, â pitadàrù é wâra pwapwicîri. Â wà Paulo, âna é wii, ba na é ina târa pâ, na rà cibwaa wàrapwiri pai pwa kàra. É wii mwara, ba na é ina târa pâ muru na rà tawèerié goo (7.1,25; 8.1; 12.1; 16.1,12).

Dà êre é tii bèeni?

É ina wà Paulo pâ, wâdé na caapwi pwâranüma tèpa cèikî (1.10–17). Càcaa wâdé na jè piputàmu, ma popa tèpa cèikî béejè naa na aupitèimuru (naporomee 6). Jè cibwaa ipuu imudî, ma wârori é wâro imudî (naporomee 5).

Jè cibwaa ipwamainajè goro é autâmogòorimuru kâjè. Ba âji autâmogòorimuru, âna me géé goo Pwiduée, â càra caa côoina wà tèpa âboro gòropuu. Ê pai bà kà Iésu, ma pai wâro còwâ kêe géé na aubà, âna muru na dau pwamuru naa goo, naa na cèikî kâjè (1.18–2.14; ma naporomee 5).

É pacâmurijè wà Paulo goro é pai wâro na pwicîri kà pwi âji a cèikî naa goo wà Iésu, naa nabibiu kà tèpa âboro na ité é pwapwicîri ma nyamanya kàra. É jèe tipijè wà Kériso, â ticè na papwicîri jijjè. Êco na jè ipwacôoco, ba càcaa diri pâ muru na wâdé ba kâjè, â wà Paulo, âna é tacoo gooje, ba na jè cibwaa pwa cè muru na tanoori é cèikî kà pwi jè béejè (naporomee 8–10).

É ina pai pwa wàra picaatâa. É napéaati pâ âraimeai na é naa tâjè wà Pwiduée, ba na jè

ipagòjè naa na wâra pwapwicîri. Jè cibwaa pwa-imudirimuru goro pâ âraimeai. Wâdé naa pitòimiri ê pai pwa kâjè na jè pwapwicîri (naporomee 11–12).

Pwi muru na âjimuru jii diri pàra muru, âna ê pimeaari. Wâdé na êdiri ê pwina jè pwa, âna me géé goo pimeaari (naporomee 13).

É ina wà Paulo pai pwa goo ê pai wâro còwâ kâjè géé na aubà (naporomee 15). Ê pai wâro còwâ kà Iésu, âna é pwacèwii pwi autapoo kâra piûnya. Â ée mwa cau pawârojè wà Pwiduée.

Pai pitàgoo tii 1 Korénito

Ipwabwàcu ma ipwaolé (1.1–9)

Càra caa pitêrerà tèpa cèikî wâ Korénito (1.10–4.21)

Autâmogòrimuru kà Pwiduée, âna ité jii auni-
imiri kà tèpa âboro (1.18–2.16)

Jè pâra wiâ Kériso, càcaa pwi jè âboro (3.1–23)

Tèpa apostolo âna rà tèpa ênawéna kà Kériso
(4.1–21)

Tûâ na èpà naa na wâra pwapwicîri (5.1–6.20)

Pai tòpi kà Paulo tà tàpé Korénito (7.1–11.1)

Popai goro piéa (7.1–24)

Pa âboro dopwa (7.25–40)

Noo kâra macii na pwa ârapwailò goo, târa
ânuurumuru (8.1–11.1)

Tûâ kâjè na jè pwapwicîri naima (11.2–14.40)

Pai târamiri pûrujè (11.2–16)

Caanilo—Pa-utimuru (11.17–34)

Âraimeai géé goo Nyuââê Pwicîri ma pimeaari
(12.1–14.40)

Pai wâro còwâ géé na aubà (15.1–58)

Pàra aupitûâri kà Paulo ma ipicijii (16.1–24)

Ipwabwàcu

¹⁻² Wâgo* Paulo na pwa tii tàwà, wâguwà ê wâra pwapwicîri kà Pwiduée, wâna ville Korénito. Tàgére wàibu ma wà Sostène, pwi bééjè, pwi jè a cèikî naa goo wà *Kériso Iésu. [Â é naa bwàcu kàwà mwara.] É todò wà Pwiduée, ba na go pwi *apostolo kà Kériso Iésu, [â é cùruo pâ, ba na go picémara ê popai kêe]. Â wâguwà, âna é pitòrigariwà wà Pwiduée, ba na guwà tèpa âboro kêe, ba guwà tâa goo wà Kériso. Â é todàwà, ba na guwà wâro ba kêe. Ba é wàrapwiri tà diri tèpa âboro, na diri pâ ére, na rà cèikî naa goo Iésu Kériso, ma ipwamainâ†. Ba wàé na é Pwi Ukai kâjè.

³ Wâdé naa tà tàwà ê *pimeaari imudi ma pinaanapô, na me gée goo Pwiduée kâjè ma Pwi Ukai Iésu Kériso. Cidòri nyuâawà!

É pwényunyuâarijè Pwiduée na é naigé mee Iésu Kériso

⁴ Go ciburà pipwaolé tà Pwiduée, goro pâ *aupwényunyuâari na dau wâru, na é jèe naa tàwà, na é naigé mee wà Kériso Iésu. ⁵ Ba gée goo pai tâa kàwà gooé, âna tâa tàwà diri pâ na jèpapara wâdé. Ba wà Pwiduée, âna é nama guwà tèpa tâmogòori ina popai, ma naa tàwà ê autâmogòorimuru na dau

---

* **1:1-2** Wâgo—Grec: Wàibu. Wà Paulo na é pwa tii, êco na é paari pâ, caapwi pwâranûmaru ma wà Sostène na é tâa jaaé. † **1:1-2** Na rà cèikî naa goo Iésu Kériso, ma ipwamainâ—Grec: Na rà todà nee Iésu Kériso.

maina. ⁶ Ba go† jèe *paâjupâra tàwà ê popai goo Kériso, â guwà jèe cèikî naa goo. Â ê popai bèepwiri, âna é jèe wàawà goowà.

⁷ Â gée goo kaa pwiri, âna tâa tàwà diri ê pâ âraimeai kà Pwiduée, na pàara bèeni, na guwà tà tapacîri, ê pai wâjué me còwâ kà Pwi Ukai Iésu Kériso. ⁸ Ba nye wàé kaa, na é nama cimwü ê cèikî kàwà tia pwâadèrèè. Â, na wàrapwiri, â nye ticè na o pitèiwà goo, na Tòotù na ée wâjué còwâ.

⁹ Â jè tamogòori ba mwü pâ, ée mwa padoo diri ê pâ pwiibà wà Pwiduée, pwacèwii auinabéaa kêe§. Ba nye wàé na é todàwà, ba na guwà piwâro naima ma wà Pwi Naîê, wà Iésu Kériso, Pwi Ukai kêjè.

càra caa pitêrerà tèpa cèikî

(Naporomee 1–4)

¹⁰ Tèpa cèikî béeò, go ilari ba gòo jiiwà, naa na nee Pwi Ukai Iésu Kériso, pâ, guwà pitêrewà, naa na caapwi pwâranüma, ma caapwi aunünüma. Wâdé naa ticè muru nabibiu kàwà, na guwà pitadârùwà goo!

¹¹ Ba rà ina tòo wà pàra tèpa béejè na rà tâa pwârawâ kà Cloé, pâ, guwà pitòocia. ¹² Ba pwa pàra tàpé gée jaawà, âna rà ina pâ: «Wàibà, âna bà pàra wiâ Paulo.» Â napwa pàra tàpé, âna rà ina pâ, rà pàra wiâ Apollos. Â wà pàra tàpé, âna rà ina pâ, rà pàra wiâ Pétèru. Â napwa pàra tàpé, âna rà [pi-ina kàra ma] ina pâ: «Wàibà, âna bà pàra wiâ Kériso.»

† **1:6** Go—Grec: Bà. É pi-inaé còwâ wà Paulo. (Còo note goo 2 Korénito 1.6.) **1:8** 1 Tésalonika 3.13, 5.23 **1:9** 1 Tésalonika 5.24;

1 Ioane 1.3 § **1:9** 1re phrase—Grec: É tàrù wà Pwiduée. **1:10** Filipi 2.2 **1:12** Apostolo 18.24–28; 1 Korénito 3.4

13 Wà nau? Wà Kériso, âna pitadàrùé? Gona wâgo Paulo, âna tanamiriô naa goro *satauro ba kàwà? Â gona guwà *piupwaa naa na neeô? Bwa!

14 Go pwaolé tà Pwiduée, ba câgo caa upwaa pwi jèpwi géé goowà, wàco Crispus ma wà Gàius. 15 Â, na wàrapwiri, â nye ticè pwi jè âboro, cèna é ina pâ é piupwaa naa na neeô. 16 (Akaé, ba go mwa tà niimiri pâ, go piupwaa mwara wà Stéphanas ma diri é pwârawâ kêe. Êco na go niimiri pâ, nye ticè pàra tàpé na go *upwaarà.)

17 Ba wà Kériso, âna câé caa cùruo, ba na go piupwaa. Â é nye cùruo pâ co, ba na go inapàpari é *Picémara Wâdé. Â câgo caa wàrapwiri, goro pâ popai na me géé goro é tà manga kà tèpa âboro. Bwa, go paari bwàti é pàtàmara é pai bà kà Kériso naa goro satauro.

Autâmogòrimuru kà Pwiduée

18 Ê popai goro [ê pai bà kà Iésu naa goro] é satauro, âna piwârau* tà tàpé na rà o tubatiàu é wâro kàra dàra gòiri awé. Êco napwa naa goojè, âna popai na jèe pa-udòjè, ba é wâna é pàtàmara Pwiduée.

19 Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri pâ:

*Go o mwa nama tiàu
autâmogòrimuru
kà tèpa tâmogòrimuru.
Go o mwa patâjii
tà manga ma nii
kà tèpa tà manga.*

1:14 Apostolo 18.8; Roma 16.23   **1:16** 1 Korénito 16.15   **1:18**

Roma 1.16   * **1:18** Piwârau—Folie.   **1:19** Ésaïe 29.14

Ésaïe 29.14

20 Â rà mwa ina pâ wànau, wà tàpé na rà tàmanga, ma wà tàpé na rà câmu, ma wà tàpé na rà tûra bwàti? Ba wà Pwiduée, âna é jèe paari pâ, é autâmogòorimuru kâra é gòropuu bèeni, âna piwârau.

Kériso âna autâmogòorimuru kêe

21 Càra caa tâmogòori Pwiduée wà tèpa âboro gòropuu, goro é pwi autâmogòorimuru kâra bèepwiri. Êco na é popa é pwâratûra kâbà—popai na rà ina goo pâ ‘piwârau’—ba na é pa-udò diri tàpé na rà cèikî naa gooé, [ma naa tàra é *âji wâro jaaé]. Â wàépwiri na é paari é âji autâmogòorimuru kêe†!

22 [Ê popai kâbà, âna piwârau tà] tèpa *Juif, ba rà ciburà mudàra cè pâ *câmu kâra pàtâma Pwiduée, na rà o pò goo. Â [piwârau tà] tàpé na càra caa tèpa Juif, ba rà ciburà mudàra é ‘tàmanga’ ma ‘autâmogòorimuru’ [na me gée goo é auniimiri kà tèpa âboro].

23 Êco na wâgo, âna go inapàpari pâ, wà Kériso, [wà pwi *Mesia na ia é cùrué me wà Pwiduée] âna é bà naa goro satauro. Ê popai-bà, âna tanoori tèpa Juif; â popai na pimwûru, ma ticè èrèè, tà pàra tàpé.

24 Êco na wà Kériso, âna wàé kaa na é paari é pàtâma, ma autâmogòorimuru kà Pwiduée, tà tàpé na é todàra—wiàna rà tèpa Juif, ma wiàna càra caa tèpa Juif.

1:20 Job 12.17; Ésaïe 19.12, 33.18, 44.25   **1:21** Mataio 11.25

† **1:21** Grec: Ê gòropuu, âna câé caa tâmogòori Pwiduée, naa na autâmogòorimuru kêe. Â wâdé têe, na é pa-udò tàpé na rà cèikî, gée goo é popai na piwârau.   **1:23** Roma 9.32; 1 Korénito 2.14   **1:24** Kolosé 2.3

25 [Wà pàra tèpa âboro, âna rà niimiri pâ, pimwüru] ê pwina é pwa wà Pwiduée. Êco na muru na dau piêdò jii ê tàmanga kà tèpa âboro. [Â rà niimiri mwara pâ, ticè nii kàra ê pwina é pwa.] Êco na muru na dau piêdò jii ê nii kà tèpa âboro.

É pitòrigari pwina ticè nii kêe

26 Tèpa béeò, guwà jèe côo cai pâ, wâguwà wàa, béaa kàra pai todàwà kà Pwiduée. Ba càcaa wâru géee goowà, cè tèpa tàmanga, naa na pai côo kà tèpa âboro. Â càcaa wâru tàpé cèna pwa pàtàmara. Â càcaa wâru tàpé cèna pwamuru naa goorà.

27 Êco na wà Pwiduée, âna é pitòrigari ê pwina rà niimiri wà tèpa âboro pâ piwârau, târa ma é tubakamu tèpa 'tàmanga'. Â é pitòrigari ê pwina ticè nii kêe naani gòropuu, târa ma é tubakamu tàpé na pwa nii kàra. 28 Â é pitòrigari ê pwina kîri târa, bau ê pwina rà niimiri pâ piticèmururu naa goo, bau ê pwina rà miiri, târa ma é tanoori ê pwina pwamuru naa goo târa. 29 É wàrapwiri wà Pwiduée, ba na o nye ticè âboro cèna é pi-ina kêe, na araé.

30 Â napwa naa goowà, âna nye wà Pwiduée, na é dânaimariwà naa goo wà Kériso Iésu. Géee goo wà Kériso, âna é nama jè tèpa tâmogòrimuru; â é nama jè *târù na araé; â é nama jè pwi Ba kêe; â é dàgòtùjè jii ê pàtàmara èpà.

31 Êkaa na, wà pwina nümee na é pi-ina kêe, âna wâdé na é ina co nee Pwi UkaiJérémie 9.23 pwacèwii auwii naa na Tii Pwicîri.

2

Popai kôo âna pai bà kà Iésu

¹ Na ia go tèepaa medariwà, co tèpa béeò, â go inapàpari tàwà ê auniimiri kà Pwiduée, na pwàniri béaa*. Â câgo caa ina ê pâ popai na maina ma wâgòro, ba na go paari ê tà manga ma autâmogòrimuru kôo. ² Ba câgo caa pame tàwà cè jè pai tâmogòori wèe, â êco ê popai goo Iésu Kériso, na é bà naa goro *satauro.

³ Â, na go medariwà, âna ticè nii kôo, â wâgotôo, â go pwùkùru. ⁴ Â câgo caa picémara tàwà goro ê ‘autâmogòrimuru’ kâra âboro. Ba ê *Nyuâaê Pwicîri, âna é *paâjupâra tàwà ê popai kôo goro pàtâmee. ⁵ Â êkaa pwiri, na é cèikî kàwà [naa goo Kériso] âna é pâra goro ê pàtâma Pwiduée, â càcaa goo cè autâmogòrimuru kâra âboro.

Càra caa tâmogòori tèpa âboro

⁶ Na go† tâa jaa tàpé na jèe mwü ê cèikî kâra naa goo wà Kériso, â go tùra na autâmogòrimuru [kà Pwiduée, ba na go napéaati tàra ê popai gooé]. Â càcaa é pé autâmogòrimuru kâra é gòropuu bèeni, ma wà tèpa pitûâ‡, ba o cau tubatiàurà. ⁷ Ba ê pwina go napéaati, âna é auniimiri kà Pwiduée, ma autâmogòori kèe.

Ba béaa kâra ê pai tapoo wàra ê gòropuu, âna é niimiri pâ, ée mwa nama jè tâa jaaé, naa na

---

* **2:1** Auniimiri kà Pwiduée na pwàniri béaa—é, Ê popai goo wà Pwiduée. **2:3** Apostolo 18.9; 2 Korénito 10.1 **2:4** 1 Tésalonika 1.5 † **2:6** Go—Grec: Bà. É pi-inaê còwâ wà Paulo naa na pâ nee tii 6 ma 7 ma 13. ‡ **2:6** Pitûâ—Pwiri tèpa âboro, é, pwiri pâ duée na rà poparà.

ê pai maina ma muugère kêe. Êco na tàbinyiri ê auniimiri kêe bèepwiri tiagoro nabàni, â bwaa nye tàbinyiri tà pàra tàpé§.

⁸ Ba càra caa tâmogòori ê autâmogòorimuru kêe, wà tèpa pitûâ kâra gòropuu. Ba wiàna ina pâ, rà tâmogòori, â pwiri càra caa gére tanamiri naa goro satauro, wà Pwi Ukai na é po dau maina ma muugère. ⁹ Êkaa pwiri ê ère ê auwii naa na *Tii Pwicîri, na ina pâ:

*Câ mu caa còo
muru na wàrani.
Câ mu caa tère
[pwényuâa bèepwiri];
Câ mu caa niimiri
pai wâdé na maina
jii pwina é pwa
wà Pwiduée Pwi Ukai;
pâ wâdé na é pwabwàti
ba kêjè diri,
wàijè na jè meaarié.*

Ésaïe 64.3

Pwéelaa tâjè aunünüma kà Kériso

¹⁰ Wàijè, âna jè tâmogòori ê pwi bèepwiri nabà. Ba é jèe paari tâjè wà Pwiduée, goo ê Nyuâaê Pwicîri. Ba é Nyuâaê Pwicîri, âna é nye còo diri ê pâ muru, tiagoo pwina tâa na aubinyiri na pwâranüma Pwiduée.

---

§ **2:7** Grec: Bà ina é autâmogòorimuru kà Pwiduée, na tàbinyiri ma naapwàniri, êna é pwabwàti béaa kâra autapoo wàra é gòropuu, ba na jè o maina ma muugère. **2:9** Ésaïe 64.3

11 Càcaa pâri ma jè tâmogòori ê auniimiri kà pwi jè âboro. Ba jè tâmogòori co ê pwina wâgoojè. Â nye wârapwiri mwara naa goo wà Pwiduée. Ba nye ticè na tâmogòori auniimiri kêe, êco ê Nyuââ Pwicîri kêe*.

12 Â é jèe naa tâjè ê Nyuââ Pwicîri wà Pwiduée, â o câjè mwa caa niimiri pwacèwii tèpa âboro gòropuu†.

Pâri ma jè tâmogòori ê pâ âraimeai [na dau wâdé] na ia é jèe naa tâjè, goro ê *pimeaari imudi kêe.

13 Â, na go patùrawà goro pâ âraimeai bèepwiri, â câgo caa wârapwiri, géee na é autâmogòori kêa âboro. Bwa, go ina é pwina é picòo tóo ê Nyuââ Pwicîri. Ba nye wârapwiri ê pai pacâmuri tàpé na é tâa goorà ê Nyuââ Pwicîri‡.

14 Wà pàrà tàpés§, âna càra caa tâmogòori ê pwina me géee goo ê Nyuââ kà Pwiduée. Â rà niimiri pâ muru na imwüru. Ba nye êco ê Nyuââ Pwicîri, na é pwa ma jè côoinari ê pâ namuru bèepwiri. 15 Â wà pwina é tâa gooé ê Nyuââ Pwicîri, âna pâriê, ma é tèi ê ère diri pâ muru. Napwa naa goo wà pàrà tàpé, âna càcaa pâri ma rà côoina é pwina tâa

* **2:11** Grec: Napwa naa goo pwi jè âboro, â pwiri é tâmogòori é aunünüma kà pwi jèpwi, géee goo na ru cau tupédu âboro, â tâa tàru é nyuâa kêa âboro. Êco na nye ticè na tâmogòori é aunünüma kà Pwiduée, êco ê Nyuââ Pwicîri kêe. † **2:12** Câjè...âboro gòropuu—Grec: Â càcaa é nyuâara gòropuu.

‡ **2:13** Wârapwiri ê pai pacâmuri... é, Ba wiàna jè pacâmuri tèpa âboro goro pâ muru goo é Nyuââ Pwicîri, â jè wârapwiri goro pâ popai na é naa tâjè ê Nyuââ Pwicîri. § **2:14** Pàrà tàpé—Grec: Tàpé na rà nünüma goro é pai nünüma kêa âboro co ('l'homme naturel').

na pwâranümee*. 16 Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri, pâ:

*Wàilàapà na tâmogòori
auniimiri kà Pwi Ukai?
Wàilàapà na ina tée
cè pwina é pwa?*

Ésaïe 40.13

Â wàijè, âna jèe pwéelaa tâjè ê aunünüma kà Kériso.

3

Jè pâra wiâ Kériso, càcaa pwi jè âboro

¹ Tèpa béeò naa na nee Kériso, guwà gére pwaduwà kà tèpa âboro gòropuu [na càra caa tâmogòori Kériso]! Êkaa na, na ia go tâa jaawà, â go patùrawà, pwacèwii pâ nari èpo. Ba càcaa cimwü ê cèikî kàwà naa goocé.

² [Na ia go pacâmuriwà, â] câgo caa naa tàwà ê utimuru cèna gòo, ba pwacoé na guwà ija. Go naa tàwà dilé, ba na guwà wâdo. Â bwaa nye ipaiwà tiagoro nabàni, ³ ba guwà nama dàtiwà ê pâ auniimiri kàwà na èpà. Â guwà piboo goowà, â guwà iputàmuriwà. Êkaa na go ina pâ, guwà ipwacèwii tèpa âboro gòropuu, [na càra caa tâmogòori Kériso]. ⁴ Ba wiàna guwà ina pâ: «Wâgo, âna go pâra wiâ Paulo» é, «Wâgo, âna go pâra wiâ Apollos», â guwà paari pâ, ipaiwàguwà ma tèpa âboro gòropuu.

Bu tupédu ênawéna co

* **2:15** 2e phrase—Grec: Â ticè âboro na pâri ma é pitéié. **2:16**
Ésaïe 40.13 **3:2** Hébéru 5.12–13; 1 Pétéru 2.2 **3:3** 1 Korénito
1.10–11 **3:4** 1 Korénito 1.12

⁵ Wàilàapà Apollos? Â wàilàapà Paulo? Bu nye po tupédu ênawéna co kà Pwiduée. Â é wakè goobu, ba na guwà cèikî [naa goo wà Pwi Ukai Iésu Kériso]. Â wàibu jècaa, âna bu jèpa pwa ê wakè, na é naa tâbu. ⁶ Wâgo, âna go câmi [ê popai] â wà Apollos, âna é *upwaa. Êco na nye wà Pwiduée na é pwa ma cipu. ⁷ Wà pwina é picâmi, ma wà pwina é upwaa, âna câcaa pwamuru naa gooru. Wà pwina é dau piâjimuru, âna wà Pwiduée, ba é pwa ma cipu. ⁸ Â câe caa pwaké goo wà pwina é câmi, ma wà pwina é upwaa. Ba é tòpò tàru jècaa ê pumara wakè kàru, wiâra ê jèpa wakè kàru. ⁹ Ba wàibu ma Apollos, âna bu piwakè naima ba kà Pwiduée*. Â wâguwà, âna guwà pwacèwii ê aupwanapô kêe.

Guwà wâ kà Pwiduée

Guwà pwacèwii mwara ê wâ kêe [na gére bari]. ¹⁰ Â go pwacèwii pwi a ba wâ na é pwabwàti ê pàaé, wiâra ê âraimeai†, na é naa tôo wà Pwiduée. Â mwa wà pàra tàpé na rà mwa bari naa gò. Â wàilà jècaa, âna wâdé na rà pwacôoco bwàti, cè pai bari kàra naa gò. ¹¹ Ba ê pàaé na jèe tòpò, âna wà Iésu Kériso. Â o nye ticè pwi jè âboro cèna ée mwa caa tòpò cè jè pàaé.

¹² [O wâru na rà bari, naa gòro ê pàaé bèepwiri.] Wà pàra tàpé, âna rà o tòpò mwani mii, ma mwani

---

3:5 Apostolo 18.4,11   **3:8** Mataio 13.3–9; Éféso 2.20–22   * **3:9**
 Bu piwakè naima ba kà Pwiduée—é, Bà piwakè naima ma wà Pwiduée. † **3:10** Âraimeai—Nii bau ê autâmogòrimuru târa wakè kà Pwiduée. (Còo note goo 1 Korénito 12.4.)   **3:11** Ésaie 28.16; 1 Pétèru 2.4–6

pwaa, ma atü na dau maina wâri wèè†. Â wà pàra pwi, âna rà o tòpò pâ upwâra ma jò, ma murumwatò§.

¹³ Êco na, na cè jè tòotù, âna o nye paari bwàti wiàna wâdé, é, wiàna èpà ê jèpa wakè kàra jècaa. Ba jè tapacîri ê Tòotù na ée mwa [tèepaa me na wà Kériso, ba na é] tèi tèpa âboro. [Â ê pitèimuru kêe, âna o] pwacèwii ê ânye. ¹⁴ Â wiàna ê wakè kà pwi jè âboro, âna càcaa tòò ê ânye, â wà pwi bèepwiri, âna ée mwa tòpi ê pumara wakè kêe. ¹⁵ Â wiàna ê wakè kêe, âna tòò, â é tubatiàu diri*. Â wà pwiibà, âna pwacèwii pwi âboro, na càùé gée gòro ânye, ba na é udò.

É tâa goowà ê Nyuâaê Pwicîri

¹⁶ Wâguwà, co tèpa béeò, âna guwà pwi wâ kà Pwiduée, â ê Nyuâaê Pwicîri kêe, âna é tâa goowà. Â gona câguwà caa tâmogòori pwiri? ¹⁷ Â wiàna é nama tòri† ê wâ kà Pwiduée wà pwi jè âboro, â ée mwa nama tiàué wà Pwiduée. Ba ê wâra pwapwicîri kà Pwiduée, âna é pwicîri, â ê wâ bèepwiri, âna wâguwà [tèpa cèikî].

Guwà wâgoo Kériso

¹⁸ Guwà ipwacôoco, ba guwà péa ipa-imwüruwà! Ba gona guwà niimiri pâ, tâa

† **3:12** Mwani mii... Ucina goo pâ muru na pâri târa ê wakè kà Pwiduée, ba muru na o tâa awé. § **3:12** Pâ upwâra...ma murumwatò—Popai na càcaa pwéelaa naa na grec. Ucina goo muru na càcaa pâri, ba o tòò naa na ânye. **3:13** 1 Korénito 4.5

* **3:15** Tubatiàu diri—é, Tubatiàu ê pumara wakè kêe. **3:16** 1 Korénito 6.19; 2 Korénito 6.16 † **3:17** Nama tòri—Grec: Nama tiàu (détruire).

tàwà ê autâmogòorimuru na wâgòro wiâra ê autâmogòori kâra pâ âboro gòropuu? Guwà naaco pâ autâmogòorimuru bèepwiri[†], ba na o tâa tàwà ê âji autâmogòorimuru! ¹⁹ Ba napwa ê autâmogòori kâra pâ âboro gòropuu, âna pâra ma imwüru na ara Pwiduée. Â jèe wii naa na *Tii Pwicîri pâ: *Wà Pwiduée, âna ée mwa nama rà coo goropwiinawâ\$, tèpa tà manga, goro ê tà manga kàra.* *Job 5.13*

²⁰ Â jèe wii mwara pâ: *Napwa wà Pwi Ukai, âna é tâmogòori, é pâ aunünüma kà tèpa tà manga. Ba nye ticèmuru naa goo.* *Psaume 94.11* ²¹⁻²² Êkaa na guwà cibwaa pi-ina kàwà pâ, guwà tèpa âboro kà Paulo, é, wà Apollos, é, wà Pétéru. Ba guwà côo, wà diri tàpéebà, âna rà [me na wakè ba] kàwà—wâgo Paulo, ma Apollos, ma wà Pétéru. Â cau kàwà diri pâ muru [na é tòpò wà Pwiduée]—ê gòropuu, ma ê wâro, ma ê pwâra bà, ma ê tòotù nabà, ma ê pâ tòotù na o bwaa wâ naigé! ²³ Â wâguwà, âna guwà wâgoo wà Kériso, â wà Kériso, âna é wâgoo wà Pwiduée.

4

Tèpa apostolo âna rà tèpa ênawéna kà Kériso

¹ Wâdé na guwà côoinari pâ, wàibu [ma wà Apollos]*, âna bu tupédu ênawéna kà Kériso. Â cùrubu, ba na bu inapàpari ê auniimiri na dau pwényuâa

[†] **3:18** Naaco pâ autâmogòorimuru bèepwiri—Grec: Wâdé na guwà pâ nau pimwüruwà. **3:19** Job 5.13 § **3:19** Ée mwa nama rà coo goropwiinawâ—Grec: É tâjùru. **3:20** Psaume 94.11 * **4:1** Wàibu ma wà Apollos—é, Wàibà. Pwiri é niimiri wà Apollos ma Pétéru ma wà pâra tàpé. (Còo 1 Korénito 3.22.)

kà Pwiduée, na é gére paco—muru na ia tàbinyiri jii tèpa âboro. ² Â napâra pwi jè ênawéna kêe, âna, na é wakè bwàti ba kêe, ma pitêre dèe.

³⁻⁴ Â câgo caa ipacè naa goo ê pai pitèio kà tèpa âboro co—wiàna wâguwà, é, wiàna é jè wâra pitèimuru. Â piticèmuru mwara, naa goo ê pai pitèio còwâ. Go niimiri pâ, nye ticè èpà na go pwa, êco na o càcaa wâgo na go ina pâ, go *târù na ara Pwi Ukai. Nye wàé co na ée mwa tèio.

⁵ Êkaa na guwà tère co tèpa béeò! Guwà cibwaa mara pitèi pwi jè âboro, béaa kêra cè pai mwa wâjué còwâ kà Pwi Ukai! Ba wàé co, na ée mwa papwéelaari ê pâ muru na tà cârù na bàutê. Â ée mwa paari pâ aunünüma na rà pwàniri wà tèpa âboro. Â, na wàrapwiri, â wà Pwiduée, âna ée mwa naa tà tèpa âboro, ê pumara wakè kàrà†.

Cina guwà pi-ina kàwà?

⁶ Tèpa béeò, [go wâjué còwâ] naa goobu ma wà Apollos. Diri ê pâ pwina go gére ina naa goobu, âna wâdé na câmu ba kàwà, ba na guwà còo. [Ba jè mu ina é auina bèeni pâ]: «Jè cibwaa pâiti jii é pwina wii.» Â wiàna guwà pitêre dâra co é pwina wii [naa na *Tii Pwicîri] pwacèwiibu, â o câguwà mwa caa pi-ina kàwà pâ, guwà pâra wiâ pwi jè a pitûâ. Â o câguwà mwa caa pinabaèpà pâra tèpa pitûâ.

⁷ Ba gona wàilàapà cèna é pwa ma guwà piétò jii cè pâra tàpé? Ba diri é pwina tâa tàwà, âna nye wà Pwiduée na é naa tàwà. Â wiàna wàrapwiri, â

4:2 Luka 12.42   **4:5** 1 Korénito 3.8   † **4:5** Pumara wakè kàrà—Grec: Ê pai picâdirirà.   **4:6** Roma 12.3   **4:7** Roma 12.6

gorodà na guwà pi-ina kàwà, pwacèwii na muru na me géé goowà?

⁸ Ba pwiri guwà niimiri pâ guwà jèe tòpi diri é aupwényunyuarì kà Pwiduée, â guwà ina pâ guwà jèe wâbé goo! Â guwà pâ nau tèpa ukai naa na cèikî! Auwa! Ba wàibà, tèpa *apostolo kà Kériso, âna câbà caa tèpa wàrapwiri! Ba wiàna gére âjupâra, â wàibà, âna pwiri bà tèpa ukai mwara‡!

⁹ [Êco na, na guwà côo é wâro kâbà, â càcaa wàrapwiri.] Ba pwacèwii na wà Pwiduée, âna é nama bà dau kîri jii diri tèpa âboro. Â bà pwacèwii [tèpa tubatiâu i paa] na poparà na ara diri tèpa âboro, béaa kâra pai o tètâmwara. Â é gòropuu diri, âna é côo [pwâra kamu kâbà]—wà tèpa âboro, ma wà mwara tèpa *angela.

¹⁰ [Naa na auniimiri kà tèpa âboro, âna] bà piwârau, majoroé é cèikî kâbà naa goo Kériso. Êco na wâguwà, [âna guwà pi-ina kàwà pâ] tâa tàwà é autâmogòrimuru, majoroé é cèikî kàwà! Wàibà, âna ticè nii kâbà; â wâguwà, âna pwa nii kàwà. Â wàibà, âna càra caa papwicîribà; â wâguwà, âna ipwamainawà.

¹¹⁻¹² Üu, tiagoro nabàni mwara, âna bà bwaa ciburà copwa, â bwaa ciburà nûmabà dâra wâdo. Â ticè ârabwée kâbà. Â bà piwâro itâa. Â jèe oratâbà goro wakè goro du îbà. Â wà tèpa âboro, âna rà

---

‡ **4:8** Grec: Guwà jèe pwâro; jèe tà tàwà diri pâ muru; â guwà jèe tèpa ukai, {â càcaa wàibà}. Wâdé tóo wiàna wàrapwiri, ba na o wàjèe diri, âna jèe o capai tèpa ukai ma wâguwà. **4:11-12** 2 Korénito 11.23–27 **4:11-12** Mataio 5.44; Apostolo 18.3; 2 Tésalonika 3.8

tànyiribà ma tamagéribà. Êco na, ûna rà wàrapwiri tâbà, â bà *pwényunyuuâarirà. Ûna rà tubaèpà tâbà, â bà pidàpwicâaribà.

¹³ Â, na rà pi-inabà ba èpà, â bà tòpi naa na pidàpwicâari, â bà pimudàra, ba na bà pinaanapô ma wàilà. Tiagoro ni, âna rà bwaa nye tàgére pwa tâbà, pwacèwii na bà tèpa teepâ na rà tètâjii, ma è pâ muru na tòri, na rà miiri goo.

Tèpa naîô naa na cèikî

¹⁴ Câgo caa ina pwiri tàwà, ba na guwà kamu. Ba guwà pwacèwii tèpa èpo kôo [naa na cèikî] â po dau wânümoo tàwà. Â nümoo na go pwa pupûra tàwà bwàti. ¹⁵ Ba wiàna pwa cè 10 000 âboro cèna pacâmuriwà goro è cèikî nabà, â nye caapwi co pwi caa kàwà. Ba nye wâgo kaa, na ia go mara picémara tàwà è *Picémara Wâdé, ma pame tàwà è *âji wâro naa goo wà Kériso. ¹⁶ Géee goo kaa pwiri, â go ilari jiiwà ba gòo, pâ, guwà ipwacèwii.

¹⁷ Wàépwiri è majoroé ma go panuâ paé tàwà wà Timotéo, na é pwacèwii wà pwi âji naîô. É wakè kôo bwàti§ naa na nee Pwi Ukai, â dau wânümoo tée. Â ée mwa taniimiri tàwà è pwina go pacâmuri na diri tèpa wâra pwapwicîri, goro è pai wâro kâjè naa goo wà Kériso.

Ipwacôoco!

¹⁸⁻¹⁹ [Go tère pâ] wà pàra tàpé géee goowà, âna rà pâ nau tèpa pwamainarà. Â rà pi-ina kàra [goro diri pâ muru na wâdé na rà pwa]. Â rà tà niimiri

---

4:15 Galatia 4.19   **4:16** Filipi 3.17   **4:17** Apostolo 19.22

§ **4:17** É wakè kôo bwàti—É pitère dàra.

pâ, o câgo mwa caa tà wâjué medariwà. [Wâdé na rà ipwacôoco!] Ba go mwa tèepaa paé, wiàna ê câbawâdé kà Pwi Ukai. Â go o mwa côo wiàna pwa cè âji pàtàmara diri pâ pwâratùra kàra, é, wiàna nye po popai co. ²⁰ Ba ê *Mwaciri kà Pwiduée, âna càcaa muru goro pwâratùra co, â goro nii kêe ma pàtamee. ²¹ Dà cèna nùmawà goo? Na go tèepaa medariwà pa pimeari, é, pa cè ubati?

tûâ na èpà naa na wâra pwapwicîri

5

(Naporomee 5–6)

Rà puu imudi pàra tèpa cèikî

¹ Tâpéeni, go tère ê jè jèkutâ na dau èpà naa goowà. Ba go tère pâ, pwi jè ârapàarawà, âna ru ipuu mara tô béârailu wâdà wà caa kêe. Guwà côo, dau pwicîri naa jaa tàpé na càra caa papwicîri Pwiduée! Â naa jaajè tèpa cèikî, âna mwa nye dau pwicîri awé.

² Â gorodà na guwà gére pi-ina kàwà [na gére wàrapwiri na wâjaawà]? Bwa, wâdé na guwà kamu ma pikîri goo. Â guwà tü tà pwi âboro-bà, géé na picaatâa kàwà!

³ Wâgo na go jèe nye mara tèié, naa na nee Pwi Ukai Iésu. Â wiàna go nye wâiti jiiwà, â go nye tà wâjaawà naa na nyuâaô. ⁴⁻⁵ Wâdé na guwà pitànaima naa na nee Pwi Ukai Iésu—â o wàijè naima naa na aunünüma—â guwà panuâ

pwi âboro bèepwiri tà *Caatana*, [na jè ju pàara].
 Â o tubatiâu è pâ câbawâdé na èpà kâra âboro, â ée
 mwa udò, na Tòotù na ée mwa wâjué me còwâ wà
 Pwi Ukai. [Â o tâa têe ê *âji wâro jaaé].

⁶ Ûu, càcaa wâdé ê pai pi-ina kàwà! Ba gona
 câguwà caa tâmogòori pâ, [ji caapwi âboro na é pwa
 na èpà, âna é nama tòdidiri ê picaatâa? Ba pwacèwii
 ê ucina kâjè, na ina pâ]: «Ê ji nari nyaa kâra poloa,
 âna é pwa ma é tùu too ê poloa.»

⁷ Guwà cèitiri wài ê pwina tòri gée goowà. Â
 guwà o pwacèwii ê poloa na bwaa âmuê, na ticè
 nyaa kêe, târa tòotù *Paséka. Ba nye ê pai bà kà
 Kériso, na é nama guwà wàrapwiri. Ba nye wàè
 kaa, ê *ârapwaaìlò, na é nama dàgòtù ê èpà kâjè,
 pwacèwii ê nari mutô na tètâmwereê târa tòotù
 Paséka†.

⁸ Ba [na bà] pwamaina ê tòotù Paséka, [wàibà
 tèpa *Juif†, â bà] pa ê poloa na bwaa âmuê na ticè
 nyaa kêe, â bà naaco ê poloa béaa na èpà. [Wàèpwiri
 ê câmu ba kâjè diri]: Jè naaco é pâ tûâ na èpà, â jè
 pâra na é âjupâra.

Cibwaa pabéerà!

* **5:4-5** Guwà panuâ pwi âboro bèepwiri tà Caatana—Munaa rà
 pacòbée gée na è wâra pwapwicîri, tapacîri ê pàara na é pitòotéri
 è wâro kêe. (Còo 1 Timotéo 1.20.) **5:6** Galatia 5.9 **5:7** Ésaïe
 53.7; 1 Péturu 1.19 † **5:7** Grec: Guwà cèitiri gée goowà ê nyaa kâra
 poloa béaa; ba na guwà pwi jè poloa na bwaa âmuê. Ba wà Kériso,
 pwi Paséka kâjè, âna panuâê, ba na é pwi ârapwaaìlò. Ê nyaa kâra
 poloa (*levain*), âna ucina goro ê èpà na pwàniri naa goojè. (Còo Luka
 12.1.) **5:8** Deutéronome 16.3 † **5:8** Wàibà tèpa Juif—Wà Paulo,
 âna é pwi Juif na é pâra wiâ Iésu. Êco na wâru tàpé Korénito na càra
 caa tèpa Juif.

⁹ Go jè inapàpari tàwà naa na jè tii, ba na guwà cibwaa pitànaima ma tàpé na rà ipuu imudi. ¹⁰⁻¹¹ [Wiàna go ina pwiri, â] câgo caa ina diri tèpa âboro, na càra caa papwicîri Pwiduée. [Ba rà wânabibiu kâjè] wà tèpa âboro na rà ipuu imudi. Â ipaiwà mwara naa goo wà tèpa mura, ma tèpa iau, ma tèpa pwamaina pâ duée imudi, ma tèpa pitànyiri, ma wà tèpa ipwirié. Â o nye pwacoé ma guwà pâiti jiià, na guwà nye tàgére piwâro naima ma wàilà§! Bwa. Go ina ni pwi âboro, na é ina pâ é pwi jè a cèikî béejè. Ba wiàna é pwaduwa kà tèpa âboro gòropuu, goro pwa pâ tûâ bèepwiri na èpà, â guwà cibwaa pabée, ma pi-ija naima ma wàé.

¹²⁻¹³ Napwa naa goo wà tàpé na càra caa tèpa cèikî, âna càcaa wâgo na go pitèirà, â nye wà Pwiduée. Â wâguwà, âna pârawà na guwà pitèi é picaatâa kàwà. Ba jè wii naa na *Tii Pwicîri, pâ: *Guwà pacòbée géé jaawà wà pwi âboro na é èpà. Deutéronome 17.7*

6

Rà pitòocia pâra tèpa cèikî naa na wâra pitèimuru

¹ [Go tère pâ] câguwà caa pitèrewà, â guwà pâra naa na wâra pitèimuru kà tàpé na càra caa tâmogòori Pwiduée. Càcaa pâri ma guwà wàrapwiri! Wâdé na guwà nama pitùra goo, na ara [tèpa cèikî béewà, ba wàépwiri] é Ba kà Pwiduée. ² Gona câguwà caa tâmogòori pâ, jè o mwa pitèi é gòropuu diri, wàijè

5:10-11 2 Tésalonika 3.6; Tito 3.10 § **5:10-11** 4e phrase—Grec: Ba wiàna wàrapwiri, â pwiri guwà gére pâra, géé na gòropuu bèeni.

5:12-13 Deutéronome 13.6, 17.7 **6:2** Auinapàpari 3.21

tèpa naî Pwiduée? Â wiàna wàrapwiri, â gorodà na càcaa pâriwà ma guwà pitèi ê nyi nari muru, na càcaa pwamuru naa goo?

³ Â gona câguwà caa tâmogòori pâ wàijè kaa, âna jè mwa tèi tèpa *angela*? Â wiàna wàrapwiri, â o nye pârijè mwara ma jè tèi ê pâ nari muru na wâro kâjè ni gòropuu.

⁴ [Êkaa na guwà nabwé na] guwà pa pâ ê pâ pitòocia kàwà bèepwiri, naa na wâra pitèimuru. Ba wà tàpé na rà pitèiwà, âna piticèmururu naa goorà naa na ê wâra pwapwicîri. ⁵ Gona nye ticè jè ârapàarawà cèna é tàpo tàmanga, ma é pinapèaati bwàti tà tèpa cèikî béewà? Â po dau kamu ba kàwà! ⁶ Ba [wiàna càcaa wâdé na] ru pitòocia tupédu a cèikî, â [nye dau èpà kaa, na] rà wàrapwiri, na ara tàpé na càra caa cèikî!

Guwà cibwaa wàrapwiri!

⁷ Jèpwi mwara, wiàna guwà pitòocia naa na wâra pitèimuru, â paari pâ guwà tàgére pitanami [naa goo ê pai wârori kàwà ê wâro na wâdé tà Kériso. Â go ina tàwà pâ]: Wiàna rà pwa tàwà cèna èpà, â wâdé na guwà pidàpwicâariwà! Â wiàna rà mura jiiwà ê jè muru, â guwà cibwaa putàmu! ⁸ Ê pwina dau èpà, âna nye piwâguwà còwâ, na pwa na èpà tà tèpa cèikî béewà, ba guwà murarà! ⁹⁻¹⁰ Guwà ipwacòoco! Wà tàpé na èpà ê wâro kàra, âna o ticè kàra naa na *Mwaciri kà Pwiduée:

* **6:3** Jè mwa tèi tèpa angela—é, jè mwa pitùâ naa goo wà tèpa angela, é, jè mwa pitùâ naa goo pâ duée, ma pitèirà. Ê popai angela naa na grec, âna pwiri tèpa angela kà Pwiduée, é, tèpa duée.

6:9-10 Galatia 5.19–21; Éféso 5.5; Auinapàpari 22.15

Wà tèpa ipwirié;
 Wà tèpa pitànyiri;
 Wà tèpa iau;
 Wà tèpa mura;
 Wà tàpé na rà pwamaina pâ duée imudi;
 Wà tàpé na rà pwa-imudiri muru goro pâ nairà
 (tèpa ipuu imudi ma wà pàra tàpé, ma wà tèpa
 toomura, ma wà tèpa paa na rà ipuu ma tèpa
 paa, naa na pai pwa na càcaa wâdé).

Diri tàpé na wàrapwiri ê wâro kàra, âna o ticè
 autâa kàra na Mwachiri kà Pwiduée. ¹¹ Béaa, âna
 rà wàrapwiri wà pàra tàpé géé goowà. Êco na wà
 Pwiduée kâjè, âna é jèe pitòrigariwà, ba na guwà
 tèpa âboro pwicîri kêe. Â é jèe nuwa tâjii ê èpà kàwà,
 [â é jèe tòpò pinaanapô naa nabibiu kàwà ma wàé]
 â é jèe nama guwà *târù na araé. Â é cau wàrapwiri
 diri, naa na nee Pwi Ukai Iésu Kériso, â na é naigé
 mee ê Nyuâaê Pwicîri.

Jè papwicîri naijè

¹² Pwiri guwà mwa tòpi pâ: «Nye ticè na pap-
 wicîri jiio.» Â nye âjupâra. Êco na càcaa êdiri pâ
 muru na wâdé ba kâjè. Â jè cibwaa nama jè tèpa
 *ênawéna kîri kâra muru [na jè pwa]. ¹³ Guwà
 ina mwara pâ: «Ê utimuru, âna târa nanaajè, â é
 nanaajè, âna târa ê utimuru. Â é du pwiibà, âna
 wà Pwiduée, âna ée mwa nama tiâu†.» Êco na [go

6:11 Tito 3.3–7   **6:12** 1 Korénito 10.23   **6:13** 1 Tésalonika 4.3–5

† **6:13** Ê utimuru, âna târa nanaajè... Pai ina wèe pâ, rà niimiri pâ,
 ticèmuru naa goo ê pwina rà pwa goro ê nairà. Êco na, pwiri é popai
 bèepwiri, âna popai kà Paulo.

ina tàwà pâ]: Jè cibwaa pwa-imudiri ê naiijè. Ba ê naiijè, âna kà Pwi Ukai, â wà Pwi Ukai, âna [é pitûâ] kâra ê naiijè. ¹⁴ Â wà Pwiduée, âna ée mwa nama é wâro còwâ ê naiijè gée na aubà, goro ê pàtamee, pwacèwii na ia é pwa tà Pwi Ukai kâjè.

¹⁵ Gona câguwà caa tâmogòori pâ, ê naiijè, âna ére gée goo ê naii Kériso? Â câjè caa tòpò ê naii Kériso naima ma ê naiiri ê ilàri gòronaigé. Bwa! Nye po dau pwacoé na wàrapwiri. ¹⁶ Wâdé na guwà tâmogòori pâ, wà pwi âboro na ru pitâa ma tô jè ilàri gòronaigé, âna jèe pâ nau caapwi ê naiiru. Ba jèe wii [naa goro é du duadà] naa na é *Tii Pwicîri pâ: *Wàilu, âna ru pâra nau caapwi.* **Genèse 2.24**

¹⁷ Â wà pwi âboro na é wâgoo wà Pwi Ukai, âna ru pâ nau caapwi ma wâé.

¹⁸ Wiàna gà pwa-imudiri naiigà, ma pipuu ma cè âboro imudi, â gà tubamiiri ê naiigà còwâ. Â nye ticè cè jè èpà, cèna wàrapwiri[†]. Â wâdé na gà upiri! ¹⁹ Gona gà jèe ipwanauri pâ, wà Pwiduée, âna é jèe naa tâgà ê Nyuââê Pwicîri, na é wâro googà\$? Â câgà caa pwi âboro'gà còwâ, ba ê naiigà, âna wâ kâra ê Nyuââê Pwicîri. ²⁰ Ba [é jèe pipanuâê wà Kériso, ba na gà pwi âboro kèe—ba] dau maina wârigà. Êkaa na gà papwicîri ê naiigà, ba na gà pwamaina

---

6:14 Roma 8.11; 1 Korénito 15.20; 2 Korénito 4.14   **6:15** Éféso 5.30   **6:16** Mataio 19.5   **6:17** Ioane 17.21–23; Roma 8.9–11
[†] **6:18** 2e phrase—Grec: Pàra èpà na jè pwa, âna wâgòroigé jii ê naiijè.   § **6:19** 1re phrase—Grec: Gona câguwà caa tâmogòori pâ, é naiiwà, âna é wâra pwapwicîri kâra Nyuââê Pwicîri?   **6:20** 1 Korénito 7.23; 1 Pétèru 1.18–19

wà Kériso*!

pai tòpi kà paulo tà tàpé korénito

7

(Naporomee 7–14)

Popai goro piéa

¹ Go tòpi tàwà ni, goro pâ muru na ia guwà pwa tii tôo. [Ia, guwà mara tawèerio pâ] pwiri wâdé na wà pwi paaò, âna ticè wâdèè*? [Â go ina pâ]: Üu, nye wâdé. ² Êco na, târa ma câé caa ipuu imudi, â wâdé na é pa cè wâdèè. Â ipaiwà naa goo wà tô ilàri†.

³ Wà pwi paaò, âna wâdé na cibwaa tàutêe, na ru ipuu ma wâdèè. Â wàrapwiri mwara naa goo tô ilàri. ⁴ Â wàilu jècaa, âna nye ticè tàrù kàru, naa goro naiiru. Ba é naii pwi paaò, âna kà tô wâdèè; â é naii tô ilàri, âna kà pwi éaé.

⁵⁻⁶ Gàu cibwaa piwâ na gàu ipuu du duadà. Êco na, pâri ma gàu tàpo naaco naa na jè ji pàara, wiàna gàu pitèreu, ba na gàu pwapwicîri. Nye wâgàu naawê‡. Â géé na càùé, â wâdé na gàu wâjué còwâ, ba péa câgàu caa piaabòriu, â péa é tà tacaiu wà *Caatana.

* **6:20** 2e phrase—é, Gà pwamainâé goro é naiigà. Pàra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà ina pâ: Gà pwamainâé goro é naiigà bau é pwâranümagà, ba du muru na kà Pwiduée. * **7:1** Ticè wâdèè—é,

Càru caa ipuu ma wà tô jè ilàri. † **7:2** Na pàra nee tii naa naporomee 7, âna bà naanaimari popai kà Paulo tà pwi paaò, ma popai na ipaiwà tà tô ilàri, ba naa wâdé pai ina wèè naa na cí.

‡ **7:5-6** Nye wâgàu naawê—Grec: Go ina pwiri, ba na go naa tàrù tàù; â càcaa autûâri kôo tàù.

⁷ Napwa naa goodò, âna nye ticè wâdòo. Â wâdé tîo wiàna pâri ma guwà cau wàrapwiri diri. Êco na [càcaa ipaiwàijè. Â] wà Pwiduée, âna é jèpa naa tâjè jècaa é bépitu kêe.

Jèpa aupitûâri tà jèpa âboro

⁸ Wiàna câgà caa piéa[§], é wiàna gà tô dâpwà, â wâdé na gà pwacèwiiio, â câgà mwa caa piéa cîwâ.
⁹ Êco na, wiàna pwacoé ma gà pitòimirigà, â wâdé na gà piéa, ba na o càcaa dau maina naa googà, é pâ câbawâdé kêra naiiri âboro.

¹⁰⁻¹¹ Tà tàpé na guwà jèe piéa—wiàna gà pwi paaò, é, tô ilàri—â go ina tàwà pâ: Guwà cibwaa tapàgà piéa. Â càcaa wâgo, âna wà Pwi Ukai na é pitûâ. Â wiàna gà tô ilàri, na gà jèe pâra jii pwi éagà, â wâdé na gà tâa acari. É, wâdé na gà wâjué cîwâ, ba na gàu pinaanapô ma wâé.

¹² Wiàna câé caa tô a cèikî wà tô wâdàgà, â wàéni é popai kô tâgà (â càcaa Pwi Ukai na é ina pwiri, â nye wâgo): Wiàna nûmee na gàu pitànaima wà tîoni, â gà cibwaa tapàgà piéa kàu. ¹³ Â ipaiwà wiàna gà tô ilàri, â câé caa pwi a cèikî wà pwi éagà. Ba wiàna nûmee na gàu piéa, â gà cibwaa tapàgà piéa kàu.

¹⁴ Ba nye géee googà kaa, na é pwi âboro kà Pwiduée*. Â ipaiwà naa goo tô wâdà pwi a cèikî. Ba wiàna càcaa wàrapwiri, â pwiri wà tèpa èpo kàu,

---

§ **7:8** Wiàna câgà caa piéa—é, Wiàna gà pwi dâpwà. **7:9** 1 Timotéo 5.14 **7:10-11** Mataio 5.32, 19.9 * **7:14** É pwi âboro kà Pwiduée; É jèe tîpirà naa na tâa kêe—Grec: Papwicîriê; Papwicîrîrà.

âna rà gére wâgòroigé jii ê tâa kà Pwидуée†, êco na jè tâmogòori pâ, é jè tòpirà naa na tâa kêe.

15 Wiàna nùmee na é pâra jii gâ wà pwi éagà, na câe caa pwi a cèikî, â gà naaê ma é pâra. Â o jèe ticè na piigà naa gooé. Â wàrapwiri naa goo tô wâdàgà na câe caa tô a cèikî. Ba wâdé tà Pwидуée na ru pitêreru wà du duadà‡. 16 Â gona gà tâmogòori pâ, pâri ma é udò, [ma tâa tée ê *âji wâro, wiàna câgàu caa pitâiti]§?

Jè tâa na pai tâa kêjè na é naa tâjè Pwi Ukai

17 Wàeni é jè autûâri kôo, târa diri pâ wâra pwap-wicîri: Wâdé na gà tà tâa na é pai tâa'gà, na ia é naa tâgà wà Pwi Ukai Iésu, béaa kêra é pai todàgà kà Pwiduée. 18 Wiàna [gà pwi *Juif, na] pwa *kamaî tâgà béaa, â gà nye tâa na é pai pwa-bà. Â wiàna câgà caa pwi Juif, â gà cibwaa nama gà pwa kamaî tâgà.

19 Ba é pai pwa kamaî, ma é pai câ pwa kamaî, âna piticèmuru naa goo. Ê pwina âjimuru âna, na gà pitère dâra pâ aupitûâri kà Pwiduée. 20 Üu, [go ina mwara pâ]: Gà tâa na é pai tâa'gà, béaa kêra pai todàgà kà Pwiduée.

21 Wiàna gà pwi *ênawéna kîri kà pwi jè âboro, â gà cibwaa géaa goo é pwiibà. Ba nye piticèmuru

† 7:14 Wâgòroigé jii ê tâa kà Pwiduée—Grec: Tòri. 7:15 Roma

14.19 ‡ 7:15 Ba wâdé tà Pwiduée na ru pitêreru... é, Êco na, wiàna pâriu, âna gàu pitànaima. Ba wà Pwiduée, âna é todàu, ba na gàu pitèreu. 7:16 1 Pétèru 3.1 § 7:16 Pwiri pai ina wèe pâ,

wâdé na gàu pitànaima, ba na ée mwa udò gée googà, pwi béegà. É, pwiri wâdé na gàu pitâiti, ba o câe mwa caa udò, wiàna gàu ciburà iputâmu. 7:19 Roma 2.25; Galatia 5.6, 6.15

naa goo. (Êco na, wiàna ina pâ, tèepaa marigà cè pai tòpi ê tàrù'gà, â gà popa.) ²² Ba ûna é todàgà wà Pwi Ukai, âna é jèe tipigà, ba na gà pwi âboro kêe.

Â wiàna câgà caa pwi ênawéna kîri kà pwi jè âboro béaa, â gà jèe pâ nau pwi ênawéna kîri kà Kériso. ²³ Ba [é jèe pipanuâê, ba na] é wârigà, goro é wâri wèe na dau maina. Â gà cibwaa nama gà pwi ênawéna kîri kêra pâ âboro.

²⁴ [Go tubanabwé é auniimiri kôo bèepwiri, â go ina mwara pâ: Guwà wârori é wâro kàwà na ara Pwiduée. Â] guwà jèpa tâa na é pai tâa kàwà jècaa, béaa kêra é pai todàwà kà Pwiduée.

Pa âboro dopwa

²⁵ Jèpwi mwara [na ia guwà tawèerio goo] âna wà pa âboro dopwa. [Â wàeni é pai tòpi kôo tàwà.] Nye auniimiri kôo co, ba nye ticè popai cèna é ina tóo wà Pwi Ukai naa goo pwiri. Êco na, pâri ma guwà cèikî naa goo, ba é nama go pwi a pitûâ*, géee goo é pai wâdé kêe.

²⁶⁻²⁷ Wiàna gà pwi dopwa, â go niimiri pâ, wâdé na o câgà caa piéa, géee goo pâ maagé côo, na géee tèepaa marijè na pwi pàara bèeni. Êco na, wiàna pwa cè wâdàgà, â câgo caa ina pâ, na gà mudàra ba na gà tapàgà piéa. ²⁸ Êco na, wiàna nûmagà na gà piéa, â càcaa muru na èpà. Â ipaiwà naa goo wà tô èpo dopwa na nûmee na é piéa. Go ina co pâ, o wâru

---

7:22 Philémon 1.16; 1 Pétéro 2.16 * **7:25** Pwi apitûâ—Grec: Pwi âboro na go pitêre dâra.

pâ géaa ma tacai† na wâro kà du duadà‡, â wâdé tôo na guwà udò jii.

29 Ê pwina go ina tàwà, co tèpa gòrobéeò, âna: Càcaa gòiri ê pàara na tâa tâjè [ma jè wakè ba kà Pwi Ukai]. Â tapoo nabàni, âna wâdé na jè cau wâro [ba kêe] pwacèwii tàpé na càra caa piéa.

30 Ìpaiwà wiàna jè ipwàdéé, é, wiàna jè pikîri; â wiàna pwa neemurujè, é wiàna ticè. Ba, naa na diri pâ muru, âna wâdé na jè wâro ma wakè, ba kà Pwi Ukai coŞ. 31 Ba wiàna jè wârori ê wâro-bà naani gòropuu, ma diri pâ muru na tâa na, â jè cibwaa nama rà piâjimuru tâjè. Ba o cau tiàurà diri.

Tâa coo naa goo wakè kà Iésu

32 Nye tàutôo na guwà ipacè naa goro pâ pwi bèepwiri. Wà pwi a cèikî na ticè wâdèe, âna é naa nümee naa goro ê wakè kà Pwi Ukai. Â é mudàra ê pwina wâdé tà Pwi Ukai. 33 Êco na, wiàna pwa wâdàgà, â gà o dau naa nümagà naa goo ê wâro ni gòropuu. Ba gà o pwa ê pwina o wâdé tà tô wâdàgà, 34 â o pitadàrù ê pwâranümagà.

Â ipaiwà naa goo wà tô a cèikî na é tô dopwa*, ba é naa nümee co naa goro ê wakè kà Pwi Ukai. É papwicîriê, â é ipanuâê bamwara tée. Êco na

† 7:28 Géaa ma tacai—Difficulté, problème. Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Pipaèrà. ‡ 7:28 O wâru pâ géaa ma tacai na wâro kà du duadà—é, O dau gòò tà du duadà, naa na pâ aré na o jèe tèepaa.

Ş 7:30 Grec: Â wà tàpé na rà i, âna wâdé na pwacèwii tàpé na càra caa i. Â wà tàpé na rà ipwàdéé, âna wâdé na rà pwacèwii tàpé na càra caa ipwàdéé. Â wà tàpé na rà wâri pâ neemururà, âna wâdé na rà pwacèwii wiàna ticè neemururà. 7:31 1 Ioane 2.17 * 7:34 Tô dopwa—Grec: Tô èpo dopwa, é, tô dopwa na é jèe jiitàmù, é, Tô dopwa, é, tô dàpwà.

wà tô a cèikî na é pwa éaé, âna ée mwa naa nūmee naa goro ê wâro ni gòropuu. Ba ée mudàra cè pai wâdéarié kà pwi éaé.

³⁵ Go ina tàwà diri pâ pwiibà, ba na go pitu tàwà, â càcaa na go naa tàwà cè jè naèà. Ba nūmoo na guwà wârori ê wâro na wâdé, â na guwà nye po tâa goo co kaa, ê wakè kà Pwi Ukai.

Tàpé na rà tapacîri na rà piéa

³⁶ Jèpwi, âna [wàèni ê popai kôo] goo tèpa âboro èpo ma pa èpo ilàri, na rà tapacîri na rà piéa†: Wiàna é dau câbawâdé tô èpo ilàri wà pwi dopwa, â é niimiri pâ, péa ru ipuu ma wà tôobà†, â wâdé na ru piéa. Êkaa na o càru caa pwa na èpà. ³⁷ Êco na, wiàna é niimiri ba gòo naa na pwâranūmee, pâ, wâdé na càru caa piéa, â [gona ée mwa pwa dà? Go ina pâ]: Nye wâdé na wàrapwiri, wiàna nye ticè pitacoo goo ê pwina nūmee goo, â wiàna càru caa ipuu. ³⁸ Êkaa na, wiàna ru piéa ma i tô èpo, â tàpo wâdé. Â wiàna càru caa piéa, â nye dau wâdé awé.

Pa dàpwà

³⁹ [Târa tubanabwé, âna wàèni ê popai kôo naa goo pa dàpwà]: Wà tô ilàri na pwa éaé, âna wâdé na

---

† **7:36** ^{1^e} phrase—é, Jèpwi, napwa naa goo pwi caa kà tô ilàri dopwa, na é jèe tàpo jìtàmú. Wiàna wàrapwiri, â o wàrani nee tii 36–38: 36Wiàna é niimiri pâ, càcaa wâdé na é bwaa wéaarié naa pwârawâ, â wâdé na é naaé, ba na é piéa, â càcaa muru na èpà. 37Êco na, wiàna é niimiri ba gòo naa na pwâranūmee, pâ, o cáé caa nama é piéa wà tôoni, â nye wâdé, wiàna nye ticè pitacoo goo ê pwina nūmee goo. 38Êkaa na, wiàna é naa tô èpo kêe, ba na é piéa, â tàpo wâdé. Â wiàna cáé caa nama é piéa, â nye dau wâdé kaa. † **7:36** Péa ru ipuu ma wà tôobà—Grec: O pwa kamu kà tôobà. **7:39** Roma 7.2–3

ru pitâa, na pàara na é bwaa wâro na wà pwiibà. Â wiàna é bà, â pwa tàrù kà tîoni, ma é piéa còwâ, ma wà pwi jèpwi. Êco na wâdé na é pwi a cèikî naa goo Pwi Ukai. ⁴⁰ Êco na go niimiri pâ, pwiri o wâdé ba kêe, wiàna é tà tâa acari. Nye auniimiri kôo pwiri, êco na é wâgood mwara ê Nyuââê Pwicîri.

8

Ârapwaailò târa ânuurumuru

¹ Wâéni popai kôo goro ê pâ noo kêra macii na pwa *ârapwaailò goo, târa pâ ânuurumuru*. Pwiri guwà niimiri pâ, guwà cau tâmogòori bwàti pwi-ibà†. [Guwà ipwacôoco, ba] ê autâmogòorimuru na wàrapwiri, âna é péa nama maina nûmawâ! Êco na é pimeaari, âna é pagòo tèpa béejè. ² Ba wà tàpé na rà ina pâ rà tâmogòori diri ê muru, âna nye âji ticè na rà tâmogòori. ³ Â wà tàpé na rà meaari Pwiduée, âna é tâmogòorirà wà Pwiduée.

⁴⁻⁶ Napwa naa goo ê noo kêra macii na naa târa pâ *ânuurumuru: Âjupâra pâ, naa na pai còo kà pàra tèpa âboro, âna wâru pâ muru ni gòropuu ma naa napwéretòotù, na ina goorà pâ ‘pwiduée’ ma ‘pwi

---

8:1 Apostolo 15.29 * **8:1** Ânuurumuru—Idole. Còo mwara Neeremuru (Vocabulaire) naa pwâadàra tii. Rà icuri ê noo kêra macii wà tèpa âboro naa na aupwa jèna. Â càra caa pwaké goro ê noo kêra macii na pwa ârapwaailò goo, ma jè noo kêra macii. Pwacoé ma é tâmogòori wà pwi âboro na é wâri. † **8:1** Guwà niimiri pâ, guwà cau tâmogòori... Grec: Âjupâra pâ, cau tà tàjè diri ê autâmogòorimuru. Rà pi-ina kàra wà tàpé Korénito pâ, rà tâmogòori diri. Â rà niimiri pâ, rà mwü naa na cèikî kàra. **8:2** Galatia 6.3 **8:4-6** Deutéronome 4.39, 6.4; Galatia 4.8 **8:4-6** Éféso 4.5,6

ukai'. [Â rà pwamururà ma pwamainarà, â rà pwa ârapwaailò tàrà.]

Êco na jè tâmogòori pâ, nye caapwi co Pwiduée, pwi Caa. Nye géé gooé co, na tapoo diri pâ namuru. Â wiàna jè wâro, â jè wâro ba kêe. Â nye caapwi co Pwi Ukai kâjè, âna wà Iésu Kériso. Â nye géé gooé co, na cau tèepaa diri pâ muru. Â nye géé gooé co, na jè tòpi ê *âji wâro.

Niimiri tàpé na càcaa gòo cèikî kàra

Âjupâra pâ, nye dau piticèmururu naa goo pàra 'pwiduée' Â géé goo kaa pwiri, na [guwà niimiri pâ]‡ pwa tàrù kâjè ma jè uti ê noo kâra macii na pwa ârapwaailò goo tàrà.

[Â go tòpi tàwà pâ]: Âjupâra pâ ticèmururu naa goorà, [â càcaa pwicîri tâjè. Êco na jè ipwacôoco.]
⁷ Ba pwa pàra tèpa [cèikî béejè] na càra caa tâmogòori bwàti pwiri. Ba béaa, âna rà mu pwapwicîri târa pâ ânuuru duée. Â nabàni, â wiàna rà uti ê noo kâra macii na pwa ârapwaailò goo, â o càra caa pitère dàra ê *pwâratùra-nigée-goorà, â rà tubaèpà târa pwâranümarà.

Ba rà niimiri pâ rà gére pwamaina pâ muru bèepwiri, géé goo na càcaa pâji gòo ê aunünüma kàra.
⁸ Êco na càcaa géé goo ê utimuru, na é tòpijè wà Pwiduée. Wiàna jè uti, é, wiàna câjè caa uti, â nye ticèmururu naa goo.

---

‡ **8:4-6** Guwà niimiri pâ—Nye wà tàpé Korénito na rà mara ina pâ, pwa tàrù kàra ma rà uti ê noo kâra macii bèepwiri, géé goo na ticè pàra 'pwiduée'. Â wà Paulo, âna é ùuri ê pwina rà ina, êco na é pa-icòrà mwara goro ê pwina rà pwa ma ê pwina rà niimiri. (Còo 1 Korénito 10.19–20.)

⁹ Êkaa na pwa tàrù'gà [ma gà uti, é, câgà caa uti]. Êco na gà niimiri wà pwi jè a cèikî béégà, na càcaa gòo è cèikî kêe. Ba gà péa nama tûu è cèikî kêe, ma nama é pwa na èpà. ¹⁰ Ba wiàna é côogà na gà gére ija naa na ére pwicîri kàra, na ara è ânuuru pâ 'pwiduée' â é niimiri pâ, wâdé na é pwaduwa'gà. Â wâgà, âna gà tâmogòori pâ, càcaa pwicîri tâgà. Êco na wâé, âna càcaa gòo è aunünüma kêe. Â wiàna é uti, â o câé caa pitère dâra bwâti è pwâratûra-nigée-gooé.

¹¹⁻¹² Â gà côo, nye géé goro è autâmogòori'gà, na gà tubaèpà§ tà pwi béégà, na kîri è cèikî kêe. Â wiàna gà wàrapwiri, â gà pwa mwara tà Kériso, na ia é jèe bà ba kà pwi béégà. ¹³ Êkaa na, wiàna è pai uti kôo è noo kâra macii, âna o nama é pwa na èpà wà pwi jè a cèikî bééò, â wâdé na câgo caa uti.

9

É ipwamurué wà Paulo

¹ Napwa wâgo, âna pwa tàrù kôo [ma go ilari jiiwà cè bépitu]. Ba go pwi *apostolo, â go jèe côo wà Iésu Kériso, Pwi Ukai kâjè, goo du âraporomeeô. Â go jèe wakè goro nii kêe. Â wâguwà, âna guwà tèpa pwâra wakè kôo. ² Â wiàna rà ina wà pàra tàpé pâ, càcaa wàrapwiri, êco na wâguwà, âna guwà

8:9 Roma 14.13–15; Galatia 5.13   **8:11-12** Roma 14.15,20

§ **8:11-12** Tubaèpà—Grec: Tanoori è cèikî kêe.   **8:13** Roma 14.21

9:1 Apostolo 22.17–18, 26.16; 1 Korénito 15.8–9   **9:2** 2 Korénito 3.2–3

tâmogòori pâ nye âjupâra. Ba ê wâro kàwà, âna *paâjupâra pâ, go pwi apostolo kà Pwi Ukai*.

Pwa tàrù kôo ba go pwi a wakè

³ Wàéni béipwamuruô ma otòpi tà tàpé na rà inaô ba èpà: ⁴ Gona nye wàibu co [ma wà Barnabas] na ticè tàrù kâbu, ma bu tòpi ê utimuru gée goro ê wakè kâbu? ⁵ Gona ticè tàrù kâbu, ma bu piéa ma du ilàri a cèikî, ma poparu wiâbu, na bu wakè? Ba rà nye cau wàrapwiri wà Pétéru† ma wà tèpa jii Pwi Ukai Iésu, ma diri pàra tèpa apostolo. ⁶ Â gona nye wàibu co, na bu wakè dâra mwani, târa ma bu wâro?

⁷ Ba wà pwi coda, âna câé caa wâri [ê neemuru paa kêe. Bwa, wàé, âna wârié naa goro ê wakè kêe.] Â wà pwina é câmi jè upwâra, âna é nye uti ê pwêe. Â wà pwina é wéaari macii, âna é wâdo ê dilé gée goo.

⁸⁻⁹ Â jè côo pâ wàrapwiri naa na wâro kâjè na diri pâ tòotù. Êco na câgo caa ina gée gooò co. Ba jèe nye wii naa na ê *Naèà kà Moosé pâ: *Gà cibwaa pacoo é paaci, ma é uti é pwâra blé, na pàara na é còogai, ba kâgà, é u mwatò goro blé.* *Deutéronome 25.4*

Wiàna é ina pwiri wà Pwiduée, â gona é ina co é macii? ¹⁰ Bwa! É ina ba kâjè mwara, tèpa âboro. Ba wiàna jè û, ma pétâ, â jè tapacîri ê jè ére na kâjè, gée goro ârapiûnya.

---

* **9:2** Ba ê wâro kàwà, âna paâjupâra pâ... é, Ba ê wâro kàwà naa goo Pwi Ukai, âna paâjupâra pâ, go pwi apostolo. **9:4** Luka 10.8

† **9:5** Pétéru—Grec: Céphas. **9:8-9** Deutéronome 25.4; 1 Timotéo 5.18 **9:10** 2 Timotéo 2.6

11 [Naa goobu ma wà Barnabas†, na ia bu jèe picémara tàwà ê popai] â bu nye câmi ê arapwüru naa na pwâranümawà, târa *napwéretòotù. Â gona muru na dau maina tàwà, ma bu tòpi ê pwina pâri, târa pai wâro kâbu, gée goo ê pâ neemuruwà naani gòropuu§? 12 Â wiàna pwa tàrù kà pàra tàpé ma rà tòpi jiiwà, â o nye dau wâdé, wiàna guwà naa tâbu mwara!

Bu jèe caa tacoo goowà

Êco na jèe nye câbu mu caa tacoo goowà pâ, na guwà wàrapwiri, â bu naaco, ba na o ticè na rà èrà goo [wà tèpa âboro, na rà tòpi] ê *Picémara Wâdé goo wà Kériso.

13 Guwà tâmogòori bwàti pâ, wà tèpa pwa *ârapwaaìlò, âna rà nye tòpi ê ére gée goro ârapwaaìlò naa na wâra pwapwicîri. Â wà tèpa ênawéna kàra, âna rà tòpi ê ére gée goo pâ âraimeai. 14 Â nye ipaiwà naa goo wà tàpé na rà picémara ê Picémara Wâdé. Ba é ina wà Pwi Ukai pâ, wâdé na rà wâro gée goo ê popai kàra.

15 Êco na wâgo, âna nye câgo caa tòpi gée goo, â càcaa majoroé ma go wii tàwà tii bèeni. Bwa, o wâdé na go bà, jii na wàrapwiri! Ba go ipwadée na càcaa pâri ma ina, wà pwi jè âboro pâ, go tòpi mwani jii tàpé na go picémara tàra ê Picémara

---

9:11 Roma 15.27 † **9:11** Naa goobu ma wà Barnabas—é, Naa goobà ma wà pàra tèpa apostolo. Popai Nous naa na grec. § **9:11** Naa na pwâranümawà, târa napwéretòotù; Pâ neemuruwà, naani gòropuu—Spirituel; Matériel. **9:12** Apostolo 20.34; 2 Korénito 11.9 **9:13** Deutéronome 18.1–3 **9:14** Mataio 10.10; Luka 10.7; Galatia 6.6

Wâdé*. 16 Cêgo caa pi-ina kôo, naa goro pai picémara kôo ê Picémara Wâdé. Ba nye wakè na é naa tôo [wà Pwiduée] ma go pwa. Â ée mwa pitèio ba gòo† wiàna cêgo caa pwa.

17 Wiàna wâgo na pitòrigari i wakè bèepwiri, â o wâdé na go tòpi ê mwani goo. Êco na [nye wà Pwiduée, na é] pitòrigario, â é cùruo pâ. Â cêgo caa tapacîri naa wâriô goro mwani. 18 O dà cè câmaô? Wâèni: Na go picémara ê Picémara Wâdé, wiàna nye ticè wâriô naa goo. Â go ipwàdé, ba nye pwa tàrù kôo, ma go ilari cè wâriô, êco na cêgo caa ilari.

Go piênawéna kâra âboro diri

19 Gée goo kaa pwiri, â nye ticè âboro na pitûa kôo. Êco na go piênawéna kâra diri tèpa âboro, ba na o dau wâru gée goorà, na go poparà dari Kériso. 20 Wiàna go tâa jaa tèpa *Juif, â go nye pwacèwiirà, ba na go poparà dari Kériso. Jèe tipio jii ê Naèà kà Moosé, êco na go nye pitère dàra, goorà, ba wailà, âna rà pitère dàra.

21 Â wiàna go tâa jaa tàpé [na càra caa tèpa Juif] na càra caa tâmogòori ê Naèà kà Moosé, â go pwacèwiirà, â cêgo caa po tâa co naa goo ê Naèà. Â go nye wàrapwiri, ba na go poparà dari Kériso. (Êco na é tâa good é naèà kà Pwiduée, ba go nye ciburà wârori ê naèà kà Kériso.)

22 Â wiàna go tâa jaa tàpé na càcaa gòo ê cèikí kàra, â go wâro pwacèwiirà, ma go pagòora, ba na

* 9:15 Dernière phrase—Grec: O nye ticè âboro cèna é patâjii jiio é ipwàdé kôo bèepwiri. 9:16 Jérémie 20.9 † 9:16 Ée mwa pitèio ba gòo—Grec: O dau pwaée kôo. 9:20 Apostolo 21.20–26 9:22 2 Korénito 11.29

rà wâro wiâ Kériso†. Üu, go nye wâro pwacèwii tàpé na go tâa jaarà, na diri pai pwa wèe, ba na o pwa tèpa âboro gée goorà, na rà o medari Kériso§. ²³ Diri ê pwiibà, âna go pwa, ba na é pâra pâ* ê Picémara Wâdé. Â, naa wàrapwiri, â o tà tôo ê pâ aupwényunyuarî kêe.

Go tà itàa ba na go piétò

²⁴ Guwà tâmogòori pâ, wà pwina é piétò, naa na ê pi-itàa, âna é tòpi ê câmaê. Â càcaa wà diri tèpa itàa na rà tòpi. Êkaa na wâdé na guwà itàa, ba na guwà tòpi ê câmawà! ²⁵ Wà tèpa itàa ma tèpa ipaa, âna rà dau ipwabwàtirà, ma piaabòrirà, ba na rà o piétò. Napwa naa goo ê câmarà, âna o càcaa tâa dàra gòiri.

Êco na é câmajè, [wàijè tèpa cèikî] âna ée mwa tâa dàra gòiri awé. ²⁶ Êkaa pwiri na go itàa bwàti, ba na go tèepaa naa na é pwâadèrèè. Â, na go piokée, â go tò bwàti îô, târa ma coogée. ²⁷ Â go piaabòrio, â go wakè, ba na go ipwabwàti ê naiio, târa ma é pacoò ê câbawâdé kôo. Ba o càcaa wâdé, wiàna câe caa tòpio wà Pwiduée†, gée na càùru ê pai picémara kôo ê popai kêe tà pàra tàpé.

10

Cibwaa ipwamaina duée imudi

† **9:22** Ma go pagòrà... Grec: Ma go poparà dari Kériso. § **9:22** Na rà o medari Kériso—Grec: Na go pa-udòrà. * **9:23** Pâra pâ—Se répendre. Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Bwiari pâ. **9:25** Filipi 3.14; 2 Timotéo 2.4–5, 4.7–8 **9:27** Roma 8.13, 13.14 † **9:27** Câe caa tòpio wà Pwiduée—Grec: Tòpò-o naa goro jènereê (disqualifié). Papwicîri jiié na é itàa naa na pi-itàa.

¹ Tèpa cèikî béèò, go taniimiri tàwà, ê pwina tèepaa mari tèpa jojoorjè*, wà tèpa *Isaraéla biu. [Ba wà Pwiduée, âna é tòcia tàra ê naigé naa namaré.] Ba é nama é pâra béaa kàra ê jè nee, ba na é wéaarirà. Â rà cau jépàgà diri ê nawià Mii. ² Â [pwacèwii na] cau *upwaarà, naa na i nee, ma nawià, ba na rà o caapwi ma wà *Moosé [pwi a pitûâ kàra].

³ Â rà cau ija diri ê utimuru me géenidò napwéretòotù†, na é naa tàra wà Pwiduée. ⁴ Â rà cau wâdo mwara ê jawé na é naa tàra. Ba nye goro kaa ê pàtâmee, na é nama joro i jawé, gée goro pwi atü na pâra wiâra. Â ê pwi atü bèepwiri, âna wà Kériso.

⁵ Êco na, [gée na càuru diri pâ pwi bèepwiri, âna] wâru gée goorà, na càcaa wâdé tûâ kàra tà Pwiduée, â é nama rà bà, â é tòdidirirà naa namaré.

Cibwaa ipwacèwii Ba Isaraéla biu

⁶ Diri ê pâ pwi bèepwiri, âna târa câmu tâjè, ba na jè cibwaa pwaduwa kàra. Â jè cibwaa niimiri pâ, jè pwa na èpà, pwacèwiirà:

⁷ Jè cibwaa pwamaina tèpa duée imudi,

10:1 Exode 13.21–22, 14.22–29 * **10:1** Jojoorjè—Wâru tèpa cèikî naa Korénito na càra caa tèpa Juif (tèpa Isaraéla). Êco na é ina wà Paulo pâ, jojoorjè, ba, é ina wà Pwiduée pâ, na wàijè diri tèpa cèikî naa goo wà Kériso, âna jè pwacèwii tèpa gòobàra Abéraama, pwi jojooro tèpa Isaraéla. (Còo Galatia 3.29.) **10:3** Exode 16.35 † **10:3** Me géenidò napwéretòotù—Grec: Spirituel. Ipaiwà mwara naa goo pâ popai nye gée goro kaa ê pàtâmee na nee tii 4. **10:4** Exode 17.6; Nombres 20.11 **10:5** Nombres 14.29–30 **10:6** Nombres 11.4,34; 1 Korénito 10.11 **10:7** Exode 32.6

pwacèwii pai pwa kà pàra tàpé gée goorà. Ba jèe wii naa na *Tii Pwicîri pâ: *Rà tâaboo naa na pi-ija. Â rà câbu imudi. [Â rà pwamaina ê pâ duée imudi.]* *Exode 32.6*

8 Jè cibwaa ipuu imudi, pwacèwii pàra tàpé. Ba gée goo kaa pwiri, â rà po 23 000 tàpé na rà bà, naa na caapwi tòotù.

9 Jè cibwaa gàdà Pwi Ukai†, pwacèwii pàra tàpé, na utirà dòèa, â rà bà.

10 Jè cibwaa pikûu, pwacèwii pàra tàpé. Ba wà Pwiduée, âna é cùru pâ pwi jè *angela kée na pòtàmwararà.

11 Diri ê pâ aré-bà, âna tèepaa mari wà tèpa Isaraéla biu, ba na câmu tâjè. Â jèe wii diri, ba na jè ipwacôoco. Ba o tâpo tèepaa ê pwâadàra ê pàara bèeni. 12 Wàépwiiri, wà pwina é niimiri pâ gòo é cèikî kée, âna é ipwacôoco, ba é péa tà tûu!

13 [Êco na wâdé na guwà tâmogòori pâ]: Diri ê pâ tacai na tèepaa mariwà, âna pwacèwii pâ tacai kà pàra tàpé. Â wà Pwiduée, âna ée pwi a pacoo é auinabéaa kée, â o câé caa nama é wénari é nii kàwà i tacai. Â ée mwa paari tàwà ê pai udò jii, ba na guwà o nye tà cimwü naa na tacai.

14 Êkaa, co tèpa âji béeò, wâdé na guwà upiri ê ipwamaina duée imudi.

Jè caapwi ma Kériso

10:8 Nombres 25.1–9   **10:9** Nombres 21.5–6   † **10:9** Pwi Ukai—Pàra Tii Pwicîri naa na grec, âna rà ina pâ: Wà Kériso.   **10:10** Nombres 16.41–49

15 Guwà pi-ina kàwà pâ, guwà tèpa tàmanga§, ma guwà tàmogòori pitèi bwàti pâ muru. Wiàna wàrapwiri, â guwà pitèi cai ê pwina go ina tàwà ni: 16 [Na jè ija ê utimuru kà Pwi Ukai] â jè pwaolé tà Pwiduée goo ê wàrado goro dipâa—pai ina wèè pâ, domii kà Kériso, [na joro, na ia é bà ba kâjè]. Â ê poloa na jè ipâdi, âna ê nài Kériso. Ûna jè wâdo, ma ija, â jè caapwi ma wà Kériso. 17 Â cau wàijè diri na jè ija i poloa, â jè tàgère caapwi naiiri âboro. Ba jè cau ija géè goro ê poloa na caapwi.

Cibwaa pitànaima ma pâ duée!

18 Guwà niimiri cai [ê pai pwapwicîri kà] tèpa Isaraéla. Wà tàpé na rà uti ê *ârapwailò na naa tà Pwiduée, âna rà pâ nau caapwi ma wàé. 19 Â càcaa ipaiwà naa goo wà tàpé na rà pwa ârapwailò târa pâ ânuuru [muru na rà ina goorà pâ] ‘pwiduée’! Ba piticèmururu naa goo pâ pàra ‘pwiduée’, â piticèmururu naa goo pâ ârapwailò na naa târa.

20 Êco na guwà ipwacôoco. Ba pwa pâ duée [na rà cicara wà Pwiduée]. Â nye wàilà kaa na rà tòpi é pâ ârapwailò bèepwiri. Â ê utimuru na naa târa pâ duée, âna càcaa naa tà Pwiduée, na é caapwi co. Â càcaa wâdé tôo, na guwà pitànaima ma ê pâ duée*.

21 Guwà tère, làpé! Càcaa pâri ma guwà picapai

---

§ 10:15 Guwà pi-ina...guwà tèpa tàmanga—Grec: Go patùrawà, pwacèwii wiàna guwà tèpa tàmanga. 10:16 Mataio 26.26–28

10:17 Roma 12.5

10:18 Lévitique 7.6

10:19 1 Korénito

8.4 10:20 Deutéronome 32.17; Auinapàpari 9.20 *

10:20 Pwa tàrù kâjè ma jè uti é noo kâra macii na pwa ârapwailò goo, êco na jè ipwacôoco, na jè cibwaa pwapwicîri târa pâ duée.

10:21 2

Korénito 6.15–16

wâdo ê wârado kà Pwi Ukai, bau ê wârado kêra pâ duée imudi! Â câcaa pâri ma guwà picapai ija ê utimuru kà Pwi Ukai, bau ê utimuru kêra pâ duée imudi! ²² Wànau, nûmawà na guwà nama é putàmu wà Pwiduée? É, pwiri guwà niimiri pâ dau pwa nii kàwà jiié?

Jè pwa diri ba na o ipwamaina Pwiduée

²³ [Jè wâjué còwâ] naa goo auina kàwà, pâ «Nye ticè muru na papwicîri jiio.» Â go ina mwara pâ, câcaa êdiri pâ muru na wâdé. Nye âjupâra pâ, nye ticè na papwicîri jiijè, [tèpa naí Pwiduée] êco na câcaa êdiri pâ muru na pagòo tèpa béejè. ²⁴ Wâdé wiàna jè cibwaa po mudàra co é pwina wâdé ba kêjè; jè mudàra mwara pwina wâdé ba kà para tàpé.

²⁵ [Wàéni é pwina gà mwa pwa]: Wiàna gà wâri é noo kêra macii naa na aupwa jèna, â gà cibwaa pitawèerigà [pâ, pwiri utimuru târa pwa ârapwaaillò]. Â, na wârapwiri, â o câcaa tubagù é *pwâratùra-nigée-googà. [Ba napwa naa goo é utimuru, âna nye ticè na pwicîri tâjè.] ²⁶ Ba: *Ê gòropuu diri, bau diri é pwina tâa na, âna kà Pwi Ukai. Psaume 24.1*

²⁷ Ipaiwà na rà todàgà wà tàpé na càra caa tèpa cèikî. Â gà pâra, â gà cibwaa piwâ na gà ija. Â gà cibwaa tawèerirà goro é utimuru, ba na o câcaa tubagù é pwâratùra-nigée-googà. ²⁸⁻²⁹ Êco na, wiàna é ina tâgà wà pwi âboro pâ: «Wàéni utimuru na

naa târa duée», â gà cibwaa ija. Â càcaa wàrapwiri googà, â wàrapwiri gooé, ba na gà cibwaa tubagù ê pwâratùra-nigée-gooé.

[Pwiri guwà o tòpi tõe pâ]: «Gorodà na go pitère dàra ê aunünüma kà pwi jèpwi? ³⁰ Ba wiàna go pwaolé tà Pwidueé goro ê utimuru, â gorodà na o pitèio goro pai uti kôo?»

³¹ [Â go ina pâ]: Na gà ija, â na gà wâdo, â gà cau pwa, ba na béipwamaina Pwidueé. Â ipaiwà naa goro diri pâ muru na gà pwa. ³² Â gà ipwacôoco goro pâ tûâ'gà, ba gà péa tanoori ê pwâratùra-nigée-goo pwi jè âboro—wiàna ina pâ, pwi jè *Juif, é, wà pwi âboro na câé caa pwi Juif, é, wiàna pwi jè âboro géé na wâra pwapwicîri kà Pwidueé.

³³ Â napwa naa good, âna go wàrapwiri†. Ba câgo caa imudàra cè wâdé kôo acari. Â go o imudàra cèna wâdé ba kà diri tèpa âboro, ba na o wâru géé goorà, na rà o udò, [ma tâa târa ê *âji wâro].

11

¹ Üu, guwà ipwacèwiio, ba go ipwacèwii Kériso.

tûâ kâjè na jè pwapwicîri naima

(*Naporomee 11–14*)

Pai târamiri pûrujè

² Go jèè naa tàwà pâ nyamanya ma pâ ârapupûra [na ia go jèè tòpi]. Â go ipwàdéé goowà, â go picâdiriwà, ba guwà nye tà niimiri, â guwà wâro

---

10:30 1 Timotéo 4.4   **10:31** Kolosé 3.17   **10:32** Roma
14.13   **10:33** 1 Korénito 9.20–22   † **10:33** 1re phrase—é, Guwà
ipwacèwiio. (Cõe 1 Korénito 11.1.)   **11:1** 1 Korénito 4.16

wiâra* . 3 Â pwa mwara jè muru na nümoo na guwà tâmogòori. Wàéni: Wà Kériso, âna é pwi a pitûâ† kà pwi paao; â wà pwi paao, âna é pwi a pitûâ kà tô wâdèe. Â wà Pwiduée, âna é pwi a pitûâ kà Kériso, [pwacèwii na é pûrujè, âna pwi a pitûâ kâra naiiri âboro kâjè].

4 Wà pwi âboro na é târamiri é pûruê na é pwapwicîri, é, na é ipa popai naa na nee Pwiduée, âna câe caa papwicîri wà Kériso, na é pwi a pitûâ kêe.

5-6 Êco na, napwa naa goo wà tô ilàri, âna wâdé na é târamiri é pûruê, na é pwapwicîri, é, na é ipa popai naa na nee Pwiduée. É wàrapwiri, ba na é paari pai pitòimiri kêe wà pwi éaé, na é pwi a pitûâ kêe. Wiàna câe caa wàrapwiri, âna pwacèwii na tàpi pûruê, muru na kamu‡ ba kà tô ilàri§ [naa jaajè].

7 Napwa naa goo wà pwi paao, âna é cibwaa târamiri é pûruê* [na é pwapwicîri]. Ba wà pwi paao, âna é pwacèwii é ânuuru muugèrè kà Pwiduée†. Êco na wà tô ilàri, âna é pwényuâa ma

* **11:2** Jèpa pi-itè pâ jèpa nyamanya, naa na pâ jèpa napò ma jèpa pàara. Na pàara kà Paulo, âna càcaa wâdé, na gòri wàrapûru pwi paao; â càcaa wâdé na pwârû pûru tô ilàri. Wâdé na tòimiri pai pwa kâjè, wiâra nyamanya kâra Ba kâjè, â na càcaa tanoori wà tèpa jènerejè.

11:3 Genèse 3.16; Éféso 5.23 † **11:3** Pwi apitûâ—Grec: Pwi pûru.

‡ **11:5-6** Kamu—Rà ina mwara wà tèpa ijiao pâ: Pitubaârakâe.

§ **11:5-6** Muru na kamu ba kà tô ilàri—Wà tèpa Juif béaa, âna rà tàpi pûru tô ilàri na é pwa pâ tûâ na èpà. Tàpi pûru pa ilàri gòronaigé mwara. Grec: Â wiàna tàutèe na é târamiri é pûruê, â wâdé naa tàpi!

11:7 Genèse 1.26–27 * **11:7** É cibwaa târamiri é pûruê—é, Ticè pitacoo gooé na é târamiri é pûruê. † **11:7** Pwacèwii...Pwiduée—É jèe tòpò pwi âboro wà Pwiduée, ba na é pwacèwiié, wàé Pwiduée.

muugèrè kà pwi paaò. ⁸ Ba wà Pwiduée, âna câé caa tapoo ê paaò gée goro ê naii tô ilàri. Â é tapoo ê ilàri gée goro ê naii pwi paaò. ⁹ Â câé caa tapoo ê paaò ba kà tô ilàri, â é nye tapoo ê ilàri ba kà pwi paaò.

¹⁰ Wàèpwiri ê majoroé ma é târamiri ê pûruê wà tô ilàri. Ba wàrapwiri goo wà tèpa *angela[†].

¹¹ Êco na, naa na pai tòpò kà Pwi UkaiS, âna, wiàna ticè ilàri, â o nye ticè paaò. Â wiàna ticè paaò, â o ticè ilàri. ¹² Ba wiàna é tapoo ilàri gée goro naii pwi paaò wà Pwiduée, â âjupâra mwara pâ, wà pwi paaò, âna pitèpaé gée goo tô ilàri. Â wàilu, âna ru cau me gée goo wà Pwiduée, ba wà Pwiduée na é tapoo diri pâ muru.

¹³ Gona guwà niimiri pâ, wâdé wiàna câé caa târamiri ê pûruê wà tô ilàri, na é pwapwicîri tà Pwiduée? Wâdé na guwà pinünüma cai bwàti naa goo, ma pitèi cai. ¹⁴ Wà pwi paaò na dau gòri ê wàrapûruê, âna po dau kamu ba kâjè. Ba nye càcaa wàrapwiri wiâra é càra na naa tâjè*. ¹⁵ Â wà tô ilàri, âna nye naa tée, ba na gòri wàrapûruê, bétâramiri ê

11:8 Genèse 2.18–23   † **11:10** Ba wàrapwiri goo wà tèpa angela—Càcaa pwéelaa pai ina wèè. Wàéni pàra auniimiri kà pàra tèpa dotée goro ê Tii Pwicîri: • Wà tô ilàri, âna é paari tà tèpa angela pâ, pwa tàrù kée, ba na é pwapwicîri ma ipa popai naa na nee Pwiduée. Â é tàrù bèèpwiri, âna é me gée goo wà Pwiduée. É, • É paari tà tèpa angela pâ, é papwicîri pwi éaé. É, • É pipwamuruê jii wà tèpa angela kà Caatana (tèpa duée), ûna é gére pwapwicîri. É, • O pwa pàtamee jii pâ duée, ba na é piétò jiià.   § **11:11** Naa na pai tòpò kà Pwi Ukai—é, Naa na wâro kâjè naa goo Pwi Ukai.   * **11:14** Ê càra na naa tâjè—Grec: La nature. Munaa pai ina wèè ni pâ, tèpa nyamanya kà tèpa âboro.

pûruê, ba pwényuâa ma muugère kêe. ¹⁶ Â wiâna pwi càra âboro-bà, âna câé caa wâdé tà wà pwi jèpwi, â go ina co pâ nye câmaajé tâbà†. Â ipaiwà pai pwa bèepwiri naa na pàra wâra pwapwicîri.

Caanilo—Pa-utimuru

¹⁷ Go patùrawà ni, goro pâ tûâ kàwà na càcaa wâdé tôo. Ba, na guwà mu picaatâa [nau pwapwicîri] â guwà dau pitubaèpà tàwà [géé goro ê pâ càrawà na èpà].

¹⁸ Ba jèpwi, âna go tère pâ, na guwà ipitiri, â guwà pitadàrùwà. Â go niimiri pâ, âjupâra ê pwâratùra bèepwiri. ¹⁹ (Êco na péa wâdé wiâna pwa cè pitadàrù wânabibiu kàwà, ba na jè tâmogòori tàpé na rà âjupâra.)

²⁰ Jèpwi: Na guwà pitànaima, â guwà niimiri pâ, na guwà pi-ija ê utimuru kà Pwi Ukai‡. ²¹ Êco na guwà pitòri, ba wà pàra tàpé, âna rà copwa, â wà pàra tàpé, âna rà ipwirié. ²² Wànau? Nye ticè pwârawâ kàwà ma guwà ija ma wâdo wê? Gona càcaa âjimuru tàwà ê wâra pwapwicîri kà Pwiduée? Â nümawà na guwà tubakamu tàpé na ticè kàra? Go mwa inaanau§ tàwà? Pwiri guwà niimiri pâ go mwa picâdiriwà? Bwa!

Êre Caanilo—Pa-utimuru

²³ Guwà tère! Wàéni mwara ê nyamanya, na ia go tòpi jii wà Pwi Ukai, âna go pacâmuriwà goo: Na

† **11:16** Câmaajé tâbà—é, Câmaajé tôo. **11:18** 1 Korénito

1.10–12 ‡ **11:20** Utimuru kà Pwi Ukai—Naa na bétapoo wâra pwapwicîri, âna nye ticè Caanilo, é, Pa-utimuru (Sainte-Cène, eucharistie) pwacèwijiè. Rà nye ija pwacèwii pai ija kâjè diri tòotù.

§ **11:22** Inaanau—Ina pâ wànau.

bàrane, na icuri wà Pwi Ukai Iésu na, âna é popa ê poloa.

²⁴ Â é pwaolé tà Pwiduée goo, â é tubiti ma ipâdi, â é ina pâ: «Êni, âna naiio, na go panuâ ba kàwà. Wiàna guwà ija, â guwà pitaniimiri ê pwina go pwa tàwà.»

²⁵ Gée na càùru ê pi-ija, â wà Pwi Ukai, âna é popa mwara ê wârado dipâa, â é ina pâ: «Êni, âna câmu kêra *auipwataâboro na bwaa âmuê— auipwataâboro na é pwa wà Pwiduée goro ê domii kôo [na joro, ba na é tòpò pinaanapô naa nabibiu kàwà ma wàé]. Wiàna guwà wâdo, â guwà pitaniimiri ê pwina go pwa tàwà.»

[Wàépwiri ê popai kà Pwi Ukai Iésu.] ²⁶ Êkaa na, wiàna jè ija ma wâdo, â târa inapàpari ê pai bà kà Pwi Ukai ba kêjè, tèepaa naa goro cè pai wâjué me còwâ kêe.

Jè pwapwicîri Caanilo—Pa-utimuru

²⁷ Wiàna gà tòpi imudi ê poloa ma é wârado dipâa kà Pwi Ukai, â gà còbèedari ê naiié bau ê domii kêe.

²⁸ Êkaa na, gà nye mara pinünüma bwàti, béaa kêra ê pai ija ma wâdo'gà. ²⁹ Ba wiàna gà ija ma wâdo, âna câgà caa còoina ê naii Pwi Ukai*, â ée mwa pitèigà wà Pwiduée, â ée mwa naa wârimuru'gà.

11:24 Mataio 26.26–28; Maréko 14.22–24; Luka 22.19–20   **11:25**
Exode 24.6–8; Hébéru 8.8–13   **11:27** Hébéru 10.29   * **11:29** Câgà caa còoina ê naii Pwi Ukai—Ârailu pai ina wèe: Jèpwi âna, Câgà caa còoina pâ, guwà caapwi ma wà tèpa cèikí béegà na rà ija ma wâdo, ba guwà cau caapwi naiiri âboro, é naii Kériso. Jèpwi âna, Câgà caa còoina pâ é pwina gà wâdo ma ija, âna {câmu kêra} é naii Kériso ma domii kêe, na é bà ba kêgà; âna muru na dau pwicîri.

³⁰ Wàèpwiri kaa, na wâru géé goowà, na rà tâa na aré ma maagé, tiagoro na rà bà. ³¹ Wiàna jè mara pitèi bwàti ê càrajè, â pwiri o câé caa pitèijè wà Pwi Ukai [ma naa wârimuru kâjè]. ³² (Êco na, wiàna é tèijè ma patàrùjè, âna târa ma o câjè caa dau pwa wârimuru, ma tèpa âboro gòropuu.)

³³ Êpwiri co tèpa cèikî béèò, wiàna guwà picaatâa goro é pi-ija kà Pwi Ukai, â guwà pitapacîwà. ³⁴ Ba wiàna guwà po dau copwa, â wâdé na guwà mara ija béaa naa pwârawâ kàwà. Ba na wàrapwiri, â wiàna guwà ipitiri, â o câé caa naa wârimuru kàwà wà Pwiduée.

[Nabwé naawê.] Napwa naa goo pàra pwina guwà ilari jiio, âna go o mwa ina tàwà, wiàna go mwa wâjué me còwâ dariwà.

12

Âraimeai géé goo Nyuâaê Pwicîri

¹ Tèpa cèikî béèò, go patùrawà ni, goro pâ âraimeai, na me géé goo é Nyuâaê Pwicîri. Ba wâdé na guwà tâmogòori bwàti ê pai pwa goo.

² Béaa, na bwaa câguwà caa pâji tâmogòori wà Pwiduée, âna guwà pwamaina pâ *ânuurumuru na guwà ina pâ 'pwiduée', na ticè wâro goorà. Â, na guwà wàrapwiri, â rà pa-imwüruwà pâ duée imudi. Â càcaa pâri ma guwà cicararà*.

11:32 Hébéru 12.5–6   **12:2** Habakuk 2.18–19   * **12:2** Grec: Guwà tâmogòori pâ, na pàara na guwà bwaa tèpa paiens (tàpé na càra caa tâmogòori Pwiduée), âna ipa-imwüruwà goro pâ idoles (ânuuru pâ 'pwiduée') na càcaa pâri ma rà tùra. Êco na rà pitûâ kàwà.

³ [Êco na nabà, âna é popawà ê Nyuââê Pwicîri kà Pwiduée]. Â nümoo na guwà câmogòori ê pwina me gée gooé. Ba wiàna é tura gée goo ê Nyuââê Pwicîri, wà pwi jè âboro, â o càcaa pâri ma é pinajajai Iésu. Â wiàna é inapàpari pâ, wà Iésu, âna é Pwi Ukai, â nye gée goo kaa ê Nyuââê Pwicîri.

Caapwi co Nyuââê Pwicîri na é naa

⁴⁻⁵ Ê Nyuââê Pwicîri, âna é jèpa naa tâjè jècaa pâ âraimeai† na pi-ité. Â wiàna wâru pâ jèpa pai piênawéna kâjè, êco na jè piênawéna kà Pwi Ukai na é caapwi co. ⁶ Â wâru pâ jèpa wakè kâjè, êco na caapwi co Pwiduée na é wakè gooje diri. ⁷ Â ê Nyuââê Pwicîri, âna é paari ê pai tâa gooje kêe, ûna é naa tâjè jècaa ê jèpa âraimeai, ba na o pagòo diri [ê wâra pwapwicîri].

⁸⁻¹⁰ É naa tà pwi jèpwi, jè âraimeai, â é naa tà pwi jèpwi, jè âraimeai. Âna nye pwi caapwi Nyuââê Pwicîri na é naa. [Wàéni pàra pwi]‡:

Ê pai tâmogòori tèi bwàti pâ muru;
 Ê popai goro autâmogòorimuru;
 Ê cèikî na maina;
 Ê pai nama tiàu maagé;
 Ê pai wakè goro pàtâmee;

12:3 1 Ioane 4.2-3   **12:4-5** Roma 12.6   † **12:4-5** Âraimeai—Pai ina wèe ni pâ, ê nii bau ê autâmogòorimuru na naa tâjè, ba na jè wakè kà Pwiduée, ma ipagòo ê wâra pwapwicîri kêe (talent, aptitude, capacité).   ‡ **12:8-10** Na pàra nee tii na ê naporomee bèeni, âna wâru pâ popai na caapwi pai ina wèe, naa na paicî. Â câbà caa ciburà ina còwâ ê pwina caapwi.

Ê pai ipa popai naa na nee Pwiduée (*péroféta);
 Ê pai nadàrù ê pwina me gée goo wà Pwiduée,
 ma ê pwina càcaa me gée gooé;
 Ê pai tùra na pâ pwâratùra na ité§;
 Ê pai bii ê pâ pwâratùra bèepwiri.

11 Êdiri pâ pwiibà, âna nye ê Nyuâaê Pwicîri na é ipâdi tâjè jècaa wiàra câbawâdé kêe.

Wâguwà naima âna guwà naii Kériso

12 Guwà jèe côo cai ê naiijè [wàijè tèpa âboro]: Nye caapwi naiiri âboro, êco na nye dau wâru ê nyi ére gée goo. Â ipaiwà naa goo ê naii Kériso, [pai ina wèe pâ, ê wâra pwapwicîri kêe]. 13 Ba jèe cau *upwaaajè naa goo ê Nyuâaê Pwicîri na é caapwi, ba na jè o caapwi naiiri âboro. [Âjupâra naa goojè diri tèpa cèikî] wiàna jè tèpa *Juif, é, câjè caa tèpa Juif; â wiàna jè tèpa *ênawéna kîri kêra pâ âboro, é, wiàna pwa tarù kêjè. Ba jè cau tòpi ê Nyuâaê Pwicîri naa na ê pwâranümajè.

14 Â napwa naa goo ê naiiri âboro, âna wâru pâ ére gée goo. 15 Â câé caa ina ê âjè pâ: «Gée goo na câgo caa îjè, â câgo caa tâa na naiiri âboro.» 16 Â câé caa ina ê pwâranyürujè pâ: «Gée goo na câgo caa âraporomeejè, â câgo caa tâa na naiiri âboro.» 17 Ba wiàna ina pâ, nye po êco é âraporomeejè naa na naiijè, â jè o mwa wànau târa cè pai tère kêjè?

---

§ 12:8-10 Pwâratùra na ité—Ê pwâratùra na câjè caa câmu goo, na jè pwamaina Pwiduée goo. Pwiri é âji pai tèpa âboro, pwiri é pai tèpa angela (côo 1 Korénito 13.1), pwiri càcaa âji paijè. 12:11 1 Korénito 7.7 12:12 1 Korénito 10.17 12:13 Galatia 3.28

Â wiàna ina pâ, nye po êco pwâranyürujè naa na naiijè, â jè o mwa wànau târa pai tère ûraara muru?

Wà Pwiduée na é jèpa tòpòjè

¹⁸ Ba wà Pwiduée, âna é jèpa tòpò jèpa ére, naa na naiiri âboro, wiâra ê nye pai niimiri kêe. ¹⁹ Â wiàna ina pâ, nye po êco caapwi ére, â o càcaa naiiri âboro na tâbawée.

²⁰ Ûu, ba wâru diri ê pâ jèpa ére gée goro ê naiiri âboro. ²¹ Wàépwiri na, càcaa pâri ma é ina ê âraporomeejè târa îjè pâ: «Càcaa pwamuru naa googà.» Â càcaa pâri ma é ina ê pûrùjè târa du âjè pâ: «Càcaa pwamuru naa goou.»

²² Jèpwi mwara, âna pwa pàra ére gée goro ê naiijè, na jè niimiri pâ, ticè nii kàra. Êco na nye wàilà kaa na dau pwamuru naa goorà. ²³ Â ê pâ ére na jè pinaapwàniri, âna jè nye dau pipapwicîrìrà. Â ê pâ ére na câjè caa còo, âna jè dau piwéaarirà, ²⁴ jii ê pàra ére. Ba nye wàrapwiri, pai tòpò kà Pwiduée ê naiijè.

²⁵ Â êkaa, na càcaa pâri ma pitadàrù ê naiijè. Â êdiri pâ ére bèepwiri, âna rà nye pitòimirà còwâ. ²⁶ Ba wiàna é tâa na aré pwi jè ére, â êdiri pàra ére, âna rà cau tâa na aré ma wàé. Â wiàna ipwamaina jè ére, â wàilà diri, âna rà cau ipwàdéé ma wàé.

Pàra wakè naa na wâra pwapwicîri

²⁷ Wâguwà naima, âna guwà naii Kériso, ê wâra pwapwicîri kêe. Â wâguwà jècaa, âna guwà jèpa ére gée gooé. ²⁸ Â wàéni [pàra tèpa wakè] na é jèè tòpò wà Pwiduée naa na wâra pwapwicîri:

Tèpa apostolo, na rà tèpa pâbéaa;
 Tèpa ipa popai (péroféta);
 Tèpa picémara popai;

Â wàéni pàra tàpé mwara:
 Tèpa wakè goro pàtamee;
 Tèpa nama tiàu maagé;
 Tèpa pitu tà pàra tàpé;
 Tèpa pitûâ;
 Tèpa pwa pâ pwâratùra na ité.

²⁹ Gona [guwà niimiri pâ] jè cau tèpa *apostolo diri? Bwa! Â câjè caa capai tèpa péroféta diri, ma tèpa picémara popai, ma tèpa wakè goro pàtamee.

³⁰ Â gona jè cau tèpa nama tiàu maagé, ma tèpa pwa pâ pwâratùra na ité, ma tèpa bii pâ pwâratùra bèepwiri? Bwa. [Ba jèe naa tâjè jècaa ê jèpa âraimeai.]

³¹ Â wâguwà, âna wâdé na guwà iari ê pâ âraimeai na pwamuru naa goo.

Êco na go o mwa paari tàwà ê naigé na dau piwéna ma wâdé awé.

13

Pimeaari

¹ Wiàna go pwa
 pâ pairi pâ âboro diri,
 ma pâ pai tèpa *angela,
 â wiàna ticè pimeaari goodò,
 â nye po pwa aio co,
 pwacèwii kilo,

é, târa ilò na é tûu*.
 2 Wiàna go pame
   popai kà Pwiduée;
 wiàna go tâmogòori diri
   pâ muru ni gòropuu,
   pâ muru na tâa na wâbinyiri;
 â wiàna ticè pimeaari goodò,
   â nye piticèmuru naa goodò.
 Wiàna dau maina cèikî kôo,
   ma go pagù pâ jaa,
 â wiàna ticè pimeaari goodò,
   â nye piticèmuru naa goodò.

3 Wiàna go naa
   diri pâ neemuruô
   tà tàpé na ticè kàra;
 â wiàna go panuâ naiio
   ba na go pi-ina kôo†,
 â wiàna ticè pimeaari goodò,
   â nye piticèmuru naa goodò.

Wàéni pai pwa wàra pimeaari

4 Wàéni ê pai pwa
   wàra ê pimeaari:
   Jè pidàpwicâarijè.
   Jè pitu tà pàra tàpé.
   Câjè caa tèpa piboo.
   Câjè caa pi-ina kâjè.
   Câjè caa tèpa maina nûma.
 5 Câjè caa pwa-imudiri muru.
   Câjè caa piniimirijè co.

* **13:1** Târa ilò na é tûu—Grec: Sinebalo (cymbale) na pwa aié.

13:2 Mataio 17.20 † **13:3** Ba na go pi-ina kôo—é, Ba na o cîri.
 Càcaa pwéelaa naa na grec.

Câjè caa tèpa putàmù.
 Câjè caa tèpa tà niimiri na èpà
 naa na pwâranümajè.

⁶ Wàéni ê pimeaari:

Na jè ipwàdéé
 goro ê âjupâra;
 â jè pikîri goro
 ê pwina càcaa *târù.

⁷ Jè nye ciburà cèikî.
 Jè nye ciburà tapacîri.
 Jè nye ciburà kakeri.
 Â càcaa oratâjè goo.

Ée mwa tâa dàra gòiri awé

⁸ Dà na ée mwa tâa
 dàra gòiri awé?

Nye ê pimeaari!

[O nye cau tiàu

pâ âraimeai]:
 O nye tiàu
 tèpa *péroféta.

O nye tiàu
 pai pipa popai
 naa pwâratùra na ité.

O nye tiàu
 pai tâmogòrimuru.

⁹ Càcaa tâbawêe
 ê autâmogòrimuru
 na naa tâjè.

Càcaa tâbawêe
 ê popai kâjè
 naa na nee Pwiduée.

10 O tiàu diri
 ê pwina càcaa tâbawêe,
 ba ée mwa tèepaa me
 pwina tâbawêe!

11 Na go bwaa èpo,
 â go tùra pwacèwii nari èpo,
 â go niimiri pwacèwii nari èpo.

Ûna go jèe maina,
 â go naaco diri
 pai pwa kêra nari èpo.

12 Bwaa câjè pâji côo bwàti;
 jè niâ naa na garaaci [na tòri].

Êco na, na jè tòotù,
 âna jè o mwa bàra côoê
 naa na pai tâa kêe.

Bwaa câjè caa tâmogòori diri.

Êco na, na jè tòotù,
 â jè mwa bàra tâmogòori bwàti[‡],
 pwacèwii Pwiduée,
 na é tâmogòorijè bwàti.

13 Tâa tâjè pâ muru na âracié:

Ê cèikî, ê pitapacîri,
 bau ê pimeaari.

Â wà pimeaari,
 na dau maina naa nadàpàra.

Nabwé!

[‡] **13:12** Jè mwa bàra tâmogòori bwàti—Jè mwa bàra côo Pwiduée
 ma tâmogòorié bwàti. Grec: Jè mwa côo{ê} naa na naporomee.

13:13 1 Tésalonika 1.3

14

Pai pwa goo du âraimeai

¹ Guwà imudàra béaa ê pimeaari, naa na diri ê pwina guwà pwa. Â wâdé na guwà iari ê pâ âraimeai géé goo ê Nyuâaê Pwicîri.

Dau wâdé wà pwini ipa popai naa na nee Pwiduée. ² Ba wiàna gà tùra na ê pwâratùra na ité goo ê Nyuâaê Pwicîri, â gà nye patùra co wà Pwiduée. Ba wà pàra tàpé, âna càra caa tâmogòori ê pwina gà ina. Ba gà ina pâ muru na tàbinyiri tàra.

³ Êco na, wiàna gà ipa popai naa na nee Pwiduée, â gà patùra pâ âboro. Â gà pagòorà, ma patàmarùrà. Â gà pitu târa diri ê wâra pwapwicîri. ⁴ Ba wà pwina é tùra na pâ pwâratùra na ité, âna é nye ipagòoé còwâ. Â wà pwina é ipa popai naa na nee Pwiduée, âna é pagòò diri ê wâra pwapwicîri.

⁵ Wâdé tôo na guwà cau tùra na pâ pwâratùra na ité. Êco na nye dau wâdé tôo jii pwiri, wiàna guwà pame ê popai naa na nee Pwiduée, [naa na pwâratùra na jè cau tâmogòori diri]. Ba wàépwiri ê muru na piwéna. Êco na, wiàna gà tùra na ê pwâratùra na ité, â wiàna wà pwi jèpwi, âna é bii popai na gà ina, â nye wâdé mwara. Ba wiàna wàrapwiri, â [ê popai'gà, âna ée] pagòò diri ê wâra pwapwicîri.

Pwa na gà pagòò tèpa cèikî

⁶ Wiàna ina pâ, go tèepaa mariwà, co tèpa cèikî béèò, â go patùrawà co naa na ê pwâratùra na ité, â o mwa wànau târa ma pagòowà? Bwa, wâdé na

go pame ê popai na guwà tâmogòori—naa na pai pupûra kôo, é, naa na popai goro autâmogòorimuru, é, naa na popai na go pame tàwà naa na nee Pwiduée, é, naa na popai goro ê pwina é paari tóo wà Pwiduée naa na nyuâa. Ba êdiri pâ pwi bèepwiri, âna târa pitu tàwà.

⁷⁻⁸ [Guwà jèe niimiri cai pâ neemuru nyabi] pwacèwii ê kuruò, ma kitara. Wiàna càcaa pwéelaa ê aié, â jè o mwa wànau târa cè pai tâmogòori ê wéégére nyabi*? Â wiàna càcaa pwéelaa cè airi ê tutu, â o wàilàpà na o pitapitirirà ma pwabwàtirà târa ipaa? [Â wiàna wàrapwiri naa goo] pâ muru bèepwiri, na ticè wâro goorà, ⁹ â o nye ipaiwà naa goowà! Ba wiàna càcaa pwéelaa tâjè ê pwina gà ina, â o wànau târa ma jè tâmogòori ê éréè? Ba gà tùra pwacèwii pâ marü.

¹⁰ Dau wâru pâ pwâratùra kà tèpa âboro gòropuu. Â rà nye jèpa tâmogòori ê jèpa pwâratùra kàrà jècaa.

¹¹ Êco na wâgo, âna câgo caa tâmogòori ê pairà. [Â wàilà, âna càra caa tâmogòori ê paio.] Â go pwi pârame ba kàra, â rà tèpa pârame ba kôo. ¹² Â ipaiwà naa goowà [wiàna guwà tùra co na pwâratùra na ité]. Êkaa na wâdé na guwà mudàra pâ âraimeai, târa pagòo ê wàra pwapwicîri, [â càcaa muru na kàwà co].

Bii popai ba na rà tâmogòori

¹³ Wàèpwiri, wiàna gà tùra na ê pwâratùra na ité, â wâdé na gà pwapwicîri, ma o naa tâgà ê âraimeai târa bii popai. [Â, na wàrapwiri, â jè o cau tâmogòori

* **14:7-8** Cè pai tâmogòori ê wéégére nyabi—é, Cè pai picàdàrù-ru wèe.

ê popai na gà pame.] ¹⁴ Ba, na go pwapwicîri na ê pwâratùra na ité, â nye ticè na go tâmogòori naa na ê pâ pwina go gére ina. Ba nye ê Nyuââê Pwicîri† na é gére pwapwicîri wâgood. ¹⁵ Â dà cèna go pwa? Wâdé na go pwapwicîri ma nyabi naa na nyuââ; â wâdé mwara na go pwapwicîri ma nyabi goro autâmogòorimuru kôo.

¹⁶ Wiàna guwà picaatâa târa ma guwà pwapwicîri, â wâdé na guwà niimiri tàpé na càra caa tâmogòori é pai pwa goo é pâ âraimeai géé goo é Nyuââê Pwicîri. Ba wiàna gà pwaolé tà Pwiduée, co, naa na ê pwâratùra na ité, na é naa tâgà é Nyuââê Pwicîri, â rà mwa o wànau târa ma rà pâra wiâgà, naa na pwâra pwapwicîri'gà? Ba o càra caa tâmogòori é pâ pwina gà ina‡. ¹⁷ Péa po dau wâdé pai pwapwicîri'gà. Êco na càcaa pitu ma pagòo tàpé na rà gére tère.

¹⁸ Napwa naa good, âna go pwi a tura na pâ pwâratùra na ité—â go dau pwa awé jiiwà. Â go pwaolé tà Pwiduée goo. ¹⁹ Êco na wâna é ipitiri kà tèpa cèikî, âna nümoo na go ina co 5 popai na pwéelaa, ba na go pacâmurirà, jii é pâ 10 000 popai, na ina naa na jè pwâratùra na càra caa tâmogòori.

Pwâratùra na ité âna câmu kée

²⁰ Tèpa cèikî béeò, napwa naa goo é pâ tûâ na èpà, âna wâdé na guwà pwacèwii nyi nari èpo, na ticè na rà tâmogòori. Êco na, naa na diri pàra muru,

---

† **14:14** Ê Nyuââê Pwicîri—é, Ê nyuââô. ‡ **14:16** Grec: Wiàna gà pwaolé goro é nyuââ, â wà pwina é tâa wê wà pwi âboro na é tâmaari...âna ée mwa wànau târa ma é tòpi pâ «Amen» târa pwâra pipwaolé kâgà? Ba câe caa tâmogòori é pwina gà ina. **14:20** Éféso 4.14

âna wâdé na guwà pinünüma pwacèwii tèpa âboro maina. ²¹ Jèe wii naa na *Tii Pwicîri pâ é ina wà Pwi Ukai pâ:

*Go o mwa patùra ê Ba kôo,
naa na jè pwâratùra na ité.
Go o mwa pacâmurirà,
naa na pai tèpa pârame.
Â o càra caa pitêre dòo.*

Ésaïe 28.11–12

²²⁻²³ Êkaa na, wiàna jè tùra na pwâratùra na ité, âna càcaa muru na wâdé§ ba kà tàpé na càra caa cèikî. Ba wiàna rà tèepaa naa na wâra pwapwicîri wiàna guwà gére jèpa tùra na jèpa pwâratùra na ité, â rà mwa ina pâ, gù pûruwà!

Êco na, wiàna jè ipa popai naa na nee Pwiduée, â o muru na wâdé ba kà tàpé na bwaa càra caa pâji cèikî*, [ba o tàpiri pwâranümarà]. ²⁴ Ba wiàna rà tèepaa, na guwà gére jèpa pame é popai naa na nee Pwiduée, naa na pwâratùra na rà tâmogòori, â rà o mwa côoina pâ tûâ kàra na èpà, â rà o pinünüma ma rà biirà†. ²⁵ Ba o papwéelaari é pâ muru na tâa na wâbinyiri na pwâranümarà. Â rà o mwa tùu

---

14:21 Ésaïe 28.11–12   **14:22-23** Apostolo 2.13   § **14:22-23** Càcaa muru na wâdé—Grec: Câmu kêe; na pai ina wèe pâ, é aupitèi kà Pwiduée—wiàna pwâra putâmu kêe naa goo tàpé na tàutàra na rà cèikî, é, ipwàdée kêe goo tàpé na tàpiri pwâranümarà. * **14:22-23** Muru na wâdé, ba kà tàpé na bwaa càra caa pâji cèikî—Grec: Câmu ba kà tèpa cèikî. **14:24** Ioane 16.8   † **14:24** Rà o pinünüma ma rà biirà—Grec: O pitèirà, é, rà pitèirà.

jùrurà, ma pwamaina Pwiduée. Â rà o mwa ina pâ:
«Âjupâra pâ wà Pwiduée, âna é wâjaawà!»

Càrajè na pitòimiri naa na wâra pwapwicîri

²⁶ Tèpa cèikî béèò, jè o wànau, târa pai pwa kêjè
na jè ipitiri? Wàèni:

Wà pwi jèpwi, âna é nyabi târa ma pwamaina
Pwiduée.

Wà pwi jèpwi, âna é ipacâmuri†.

Wà pwi jèpwi, âna é pame ê popai goro ê pwina é
paari tée wà Pwiduée naa na nyuâa;

Wà pwi jèpwi, âna é tùra na ê pwâratùra na ité;

Wà pwi jèpwi, âna é bii ê popai bèepwiri.

Â diri é pâ pwiibà, âna târa ma pagòò ê wâra
pwapwicîri diri. ²⁷ Wâdé na ârailu, é, âracié âboro
co, na tùra na pâ pwâratùra na ité; â rà pitapacîrà. Â
wâdé na pwa pwi a bii pwâratùra kàra. ²⁸ Ba wiàna
ticè, â rà cibwaa tùra. Â rà nye jèpa patùra co wà
Pwiduée.

²⁹ Napwa naa goo wà tàpé na rà ipa popai naa
na nee Pwiduée, âna wâdé na ârailu, é âracié. Â wà
pàra tàpé, âna rà o tère ê popai na rà pame, ma pitèi
é pwina o pwa\$. ³⁰ Â wiàna é naa ê popai kêe wà
Pwiduée tà pwi jèpwi, â wà pwina é gère tùra, âna
wâdé na é coo.

14:26 1 Korénito 12.8–10 † **14:26** Ipacâmuri—Pwiri pai ina wèe
pâ, ipa popai naa na nee Pwiduée goro ê pàtâma Nyuâaê Pwicîri
(prophétiser). Ba jè wàrapwiri na jè pwa pupûra, wiàna é popajè ê
Nyuâaê Pwicîri. **14:29** 1 Tésalonika 5.21 § **14:29** Pitèi é pwina
o pwa—Pai ina wèe pâ, pitùra goo cè pai wârori wèe. É, Pitèié.

31 Â, na wàrapwiri, â wà diri tàpé na rà tòpi é popai géé goo wà Pwiduée, âna o pâri ma rà jèpa pame tàwà. Â o pacâmuriwà ma pagòowà. 32 Ba wâdé na rà tâmogòori pai pitòimirà. 33-34 Ba càcaa wâdé tà Pwiduée na jè pwa-imudiri muru naa na wâra pwapwicîri; â wâdé tée na jè pitòimirijè, ma wakè na tâbwàti.

Càra pa ilàri

Napwa naa goo wà pa ilàri, âna rà cibwaa tùra imudi*, naa na ipitiri kàwà. Ba ticè tàrù kàra ma rà wàrapwiri. Ipaiwà naa na diri pàra wâra pwapwicîri†. Â wâdé na rà papwicîri [tèpa pitûâ] wàra na jèe wii naa na ê Naèè kà *Moosé. 35 Wiàna nùmarà na rà tâmogòori bwàti, â wâdé na rà tawèeri tèpa éarà naa pwàrawâ kàra. Ba càcaa wâdé na rà tùra [imudi] naa na picaatâa.

36-37 Êdiri pâ pwiibà, âna autûari kà Pwi Ukai, [â tacoo goowà pâ, na guwà pitère dàra]. É, gona guwà tà niimiri pâ é popai kà Pwiduée, âna é me géé jaawà? É, pwiri nye wâguwà co na guwà tòpi? Wiàna dau tâa gòwà é Nyuâaé Pwicîri, [pwacèwii na guwà ina] â wâdé na guwà côoina pâ, go patùrawà naa na nee Pwi Ukai. Ipaiwà mwara wiàna guwà

14:33-34 1 Korénito 11.3; 1 Timotéo 2.12 * **14:33-34** Tùra imudi—Grec: Tùra. Naa na nee tii 11.5, âna é ina wà Paulo pâ, pwa tàrù kà pa ilàri ma rà ipa popai naa na nee Pwiduée. Càcaa wâdé tà Paulo na rà pacoo é pwapwicîri na rà tawèeri ère pai pwa pupûra, é, na rà pwa jèkutá co. (Còo mwara note goo 1 Timotéo 2.11–12.)
 † **14:33-34** Ipaiwà naa na... Pwiri pâ popai bèepwiri, âna rà tâa goro pâ popai naa na nee tii 32. **14:36-37** 1 Ioane 4.6

ina pâ guwà tèpa pame popai kêe. ³⁸ Ba wà tàpé na tàutàra na rà còoina pwiri, âna o càcaa còoinarà†.

³⁹ [Go tubanabwé goro ê auniimiri bèeni] co tèpa cèikî bééò: Wâdé na guwà iari na guwà ipa popai naa na nee Pwiduée. Â guwà cibwaa pacoò tàpé na rà tùra na ê pwâratùra na ité. ⁴⁰ Êco na wâdé na guwà pwa diri naa na pitòimiri ma tàbwàti.

pai wâro còwâ géé na aubà

15

(Naporomee 15)

É jèe wâro còwâ wà Kériso

¹ Tèpa cèikî bééò, go taniimiri tàwà ê *Picémara Wâdé na ia go jèe inapàpari tàwà. Ba guwà jèe tòpi, â nabàni mwara, âna guwà bwaa nye tà tâa goo.

² Ê picémara bèepwiri, âna ée mwa pa-udòwà, [ma naa tàwà ê *âji wâro] wiàna guwà tà cimwü naa goo, wàra pai ina kôo tàwà. Êco na, wiàna càcaa wàrapwiri, â o piticémuru naa goro ê cèikî kàwà!

³ Go jèe naa tàwà ê ârapupûra na ia go jèe tòpi. Wàeni é pwina dau pwamuru naa goo:

Wà Kériso, âna é bà,
ba na o tipijè
jii ê pâ èpà kâjè,
wàra pai jèe ina
naa na Tii Pwicîri.
⁴ Tòpòé naa na auipwàni.
Pawâroé còwâ géé na aubà,

† **14:38** O càcaa còoinarà—O cãé caa còoinarà wà Pwiduée, é, Â câguwà caa ipacé naa goorà. **15:3** Êsaïe 53.5–12 **15:4** Mataio 12.40; Apostolo 2.24–32

naa na béaracié kâra tòotù,
wàra pai jèe ina
naa na Tii Pwicîri.

⁵ Â é ipaarié [tà tèpa âboro kêe]:

tà Pétéru* pwi a pâbéaa;

tà tèpa 12 *apostolo;

⁶⁻⁷ tà tèpa cèikî na rà wâna 500;

tà Jacques;

tà diri pàra tèpa apostolo.

Wà pàra tàpé gée goo tèpa 500 âboro-bà, âna rà jèe bà. Êco na dau wâru tàpé na rà bwaa tàgére wâro nabàni.

É ipaarié tà Paulo

⁸ Gée na càùru diri pâ pwi bèepwiri, â é ipaarié tôo, wâgo, pwi ‘pwèedi’†. ⁹ Ba po dau piticèmuru naa gooò jii diri tèpa apostolo béèò. Â càcaa pâriô ma rà ina gooò pâ, na go pwi apostolo, gée goo é pai tubaèpà kôo târa é wâra pwapwicîri kà Pwiduée béaa. ¹⁰ Êco na, gée goro é *pimeaari imudi kà Pwiduée, â gére wâgo ni. Ba é pimeaari imudi bèepwiri, âna é jèe tòpò é pwâra wakè kêe naa gooò. Ba go jèe dau wakè jii pàra tèpa apostolo. Â nye càcaa wâgo na wakè, â nye wà Pwiduée, goro é pimeaari imudi kêe.

15:5 Mataio 28.16–17; Luka 24.34 * **15:5** Pétéru—Grec: Céphas. (Âna jèe nee Pétéru. Còo Ioane 1.42.) **15:6-7** Luka 24.50 **15:8**

Apostolo 9.3–6 † **15:8** Wâgo, pwi ‘pwèedi’—Grec: Pwacèwii na pitèpao béaa kâra parui kôo. Pwiri rà pitunee tà Paulo, gée goo é pai tubaèpà kêe tà tèpa cèikî, béaa kâra pai cèikî naa goo wà Kériso.

15:9 Éfésò 3.8; 1 Timotéo 1.15 **15:10** 2 Korénito 11.23

11 Â wiàna nye wâgo [na go picémara ê popai tàwà] é, wiàna wà tèpa apostolo béedò, â wàé kaa pwiri é Picémara Wâdé, na ia bà picémara tàwà, â na ia guwà cèikî naa goo.

Êe mwa pawârojè Pwiduée

12 Wà Kériso, âna é jèe wâro còwâ géee na aubà— wàépwiri é popai na bà picémara. Â gorodà na rà ina pàra pàarawà† pâ, o càra caa wâro còwâ wà tèpa bà? 13 Ba wiàna wàrapwiri, â wà mwara Kériso, âna pwiri caé caa wâro còwâ géee na aubà! 14 Â pwiri piticèmururu naa goo é Picémara Wâdé kâbà, â ipaiwà mwara naa goro é cèikî kàwà. 15 Â pwiri bà tèpa pwâ, ba bà jèe picémara tàwà pâ, wà Pwiduée, âna é pawâroé còwâ.

16 [Go ina mwara pâ]: Wiàna âjupâra pâ, càra caa wâro còwâ wà tèpa bà, â wà Kériso, âna pwiri caé caa wâro còwâ. 17 Â napwa é cèikî kàwà, âna pwiri piticèmururu naa goo. Â pwiri é bwaa piiwà é pàtàmara é pwina èpà, â pwiri càcaa pwanauri é pâ tûâ kàwà na èpà§. 18 Â pwiri wà tèpa cèikî, na rà jèe bà, âna rà wâiti jii Pwiduée. 19 Ba wiàna é cèikî kâjè naa goo Kériso, âna nye târa co é pwi wâro ni gòropuu, â pwiri nye wàijè kaa tàpé na dau ipwaée kâjè naa na diri tèpa âboro!

‘Pwi autapoo kâra piûnya’

20 Êco na càcaa wàrapwiri! Ba é jèe nye wâro còwâ wà Kériso, â é pwacèwii pwi autapoo kâra piûnya.

† 15:12 Pàra pàarawà—Pwa tèpa pacâmu na rà ina pâ, wà Iésu, âna caé caa wâro còwâ géee na aubà. § 15:17 2e phrase—Grec: Âpwiri guwà bwaa tâa na pâ èpà kàwà.

Â o wâru wàijè na jè o mwa pwicò kêe. ²¹ Ba jè cau bà diri, goo pwi caapwi âboro, wà *Adamu, na ia me gooé ê pwâra bà. Â jè o mwa wâro còwâ gée na aubà, goo pwi âboro, wà Kériso. ²² Êdiri pâ âboro, âna rà cau bà, ba rà caapwi ma Adamu. Â wàijè diri*, âna jè o mwa wâro còwâ gée na aubà, gée goo na jè caapwi ma wà Kériso.

²³ Wà Pwiduée, âna é jèe mara pawâro wà Kériso, ba é pwi a pâbéaa. Â ée mwa caa pawârojè mwara, na tòotù na ée mwa wâjué me còwâ naani gòropuu wà Kériso†. ²⁴ Â gée na càùru pwiri, âna o pwâadàra pâ muru. Â wà Kériso, âna ée mwa tédidiri awé ê pàtàmara diri pâ duée, ma pâ u, ma pâ pitûâ na èpà. Â nabwé, â ée mwa panuâ còwâ tà Pwiduée Caa, é pitûâ kêe ma pwâra ukai kêe.

²⁵ Ba [é jèe tàmara pacoò wà Pwiduée pâ] na ée mwa pitûâ wà Kériso, tiagoro na ée mwa còogai diri tàpé na rà ipaa dèe. ²⁶ Â wà pwi bénabwé, âna é pwâra bà. Â ée mwa pwa ma tiàué awé wà Kériso.

²⁷ Ba jèe wii naa na *Tii Pwicîri pâ, wà Pwiduée, âna é jèe nye nama é *pitûâ naa gòro diri é pâ muru.*

Psaume
8.7 ²⁸ Â, na ée piétò, wà Pwina naîê, naa goro diri pâ muru, â ée mwa ipakîriê na ara Pwiduée. Â wà Pwiduée, âna ée mwa pitûâ bamwara, kâra diri pâ muru, ma wà diri tèpa âboro.

15:21 Roma 5.12 * **15:22** Wàijè diri—Grec: Wà diri tèpa âboro. Pai ina wèe pâ, wàijè tèpa cèikî naa goo wà Kériso. **15:23** 1

Tésalonika 4.16; Auinapàpari 20.5 † **15:23** Napéaati naa na grec pâ: O mwa jèpa pwa tà diri tèpa âboro, naa na jèpa autâa kàra jècaa.

15:25 Mataio 22.44 **15:26** Auinapàpari 20.14 **15:27** Psaume 8.7

Êkaa na guwà tàcî!

²⁹ [Go wājué cōwâ naa goo ê pai wâro cōwâ gée na aubà.] Ba pwa jèpwi mwara: Gorodà na rà *piupwaa wà pàra tàpé ba kà tèpa bà kàra, wiàna o càra mwa caa wâro cōwâ wà tèpa bà†?

³⁰ Â jèpwi mwara, âna wàibà [ma wà tèpa apostolo béeò] âna cina bà nye tà ciburà pipanuâbà, [ba na bà picémara ê pâ popai-bà, wiàna ticè wâro cōwâ gée na aubà]? Ba dau wâru pâ muru na èpà na tèepaa maribà, na diri pâ tòotù.

³¹ [Gona câguwà caa tâmogòori] co tèpa cèikî béeò, pâ go cōo ê pwâra bà na arao na diri pâ tòotù? Go nye *ipwataâboro pâ, nye âjupâra pwiri, pwacèwii na nye âjupâra pâ, go dau inawà ba wâdé tà pàra tàpé, goo [ê pwina é pwa tàwà] wà Pwi Ukai kâjè Kériso IésuŒ. ³² Ba dau gòo ê ipaa kôo dà tàpé [na rà cicarao] naa na ville Éféso, ba rà pwacèwii pâ macii a piugà. Â wiàna ticè wâro cōwâ gée na aubà, â pwiri piticèmuru naa goo ipaa kôo. Â pwiri wâdé na jè [pwa é pwina rà ina wà pàra tàpé, pâ]: *Ija ma wâdo, ba widàuru, âna jè o bà.* *Ésaïe 22:13*

³³ [Bwa! Càcaa wàrapwiri.] Â guwà cibwaa nama rà ipa-imwüruwà wà pàra tàpé. Ba [âjupâra mwara ê auina bèeni, pâ]: «Wà tèpa béejè na èpà, âna rà o mwa tubaèpà ê càrajè na wâdé.» ³⁴ Êkaa na guwà tà tàcî! Guwà niimiri bwàti. Â guwà pitòotéri é

---

† **15:29** Piupwaa...ba kà tèpa bà—Pwiri rà wàrapwiri wà pàra tèpa cèikî, na pàara kà Paulo. Éco na ticè popai goro ê pai pwa wèe bèepwiri naa na jè ére na Tii Pwicîri. **15:30** Roma 8.36 § **15:31** Goo...Kériso Iésu—é, Naa na nee Pwi Ukai kâjè Kériso Iésu. **15:32** Ésaïe 22.13

càrawà na èpà ba na o wâdé*! Ba go ina tàwà pà: Pwa pàra tàpé gée goowà, na càra caa tâmogòori Pwiduée! Â wâdé na guwà kamu goo.

Naiiri âboro na bwaa âmuê

³⁵ Gà péa tawèerio pà: «O wànau cè pai pwa goo ê pai wâro còwâ kà tèpa bà? Ê pà naiirà, âna o pwacèwii dà?» ³⁶ Gà pinünüma cai! Na jè câmi pudòro upwâra, â é mara wai naa napuu, béaa kêra cè pai cipu kêe. Â wâdé na wàrapwiri. ³⁷ Â câjè caa câmi ê upwâra na jè maina, â jè câmi co pudòé, wiàna pwâra blé, é, wiàna jèpwi. ³⁸ Â, na é cipu, â pwa ê naiié, na é naa wà Pwiduée. Ba é nye jèpa ipâdi târa jèpa pudòro upwâra ê jèpa naiirà, wiàra câbawâdé kêe.

³⁹ Â nye pi-ité mwara ê naiiri âboro, ma ê naiiri macii, ma ê naiiri marü, ma ê naiiri ârawèa.

⁴⁰ Nye ipaiwà naa goo pà muru gòropuu, ma ê pà muru nidò napwéretòotù. Po dau pwényuâa ê pai còorà diri, êco na nye jèpa pi-ité ê pwényuâa kêra. ⁴¹ Jèpwi mwara, âna jèpa pi-ité ê pwéelaa kêra tòotù, ma ê pwéelaa kêra parui, ma ê pwéelaa kêra pà îricò. Â ê pà jèpa îricò mwara, âna nye jèpa pi-ité ê pwéelaa kêra.

Èjipi naiijè ma o pwa pwi jèpwi

⁴² Nye wàrapwiri naa goo pai wâro còwâ kâjè gée na aubà. Ba ê naiiri âboro na jè èjipi naa napuu, âna pwacèwii ê pudòro upwâra. Ba ée mwa wai ma botére naawê. Êco na ê naiijè na é wâro còwâ gée

---

* **15:34** Guwà pitòotéri ê càrawà na èpà, ba na o wâdé—é, Nabwé na guwà pwa na èpà. **15:36** Ioane 12.24

na aubà, âna câé caa mwa caa wai ma botére. Ba ée jèe *wâro dâra gòiri awé.

⁴³ Ê naiiri âboro na jè èjipi naa napuu, âna càcaa wâdé pai côo wèe. Êco na, na é wâro còwâ gée na aubà, â é nye dau pwényuâa kaa. Na jè èjipié, â piticè nii kêe. Êco na, na é wâro còwâ, âna nye dau pwa nii kêe kaa. ⁴⁴ Jè nye èjipi co ê naiiri âboro. Â gée na càùé, âna o naiiri âboro na bwaa âmuê, na é nama é wâro còwâ ê Nyuââê Pwicîri. Ba wiàna pwa naiiri âboro naani gòropuu, â âjupâra pâ, pwa ê âji naiiri âboro na bwaa âmuê, na ée mwa naa tâjê é Nyuââê Pwicîri.

Du naiiri âboro na pi-ité

⁴⁵ Ba jèe wii naa na Tii Pwicîri pâ: *Wà Pwидуée, âna é naa wâro, tà Adamu, pwi jojooro diri tèpa âboro. Genèse 2.7* Â pwa pwi jèpwi na jè tuneé tée pâ ‘Wà Pwi bénabwé Adamu’, [âna wà Kériso]. Â tâa gooé é Nyuââê Pwicîri, â wàé, Kériso, na é naa é âji wâro. ⁴⁶ Ê pwina mara tèepaa, âna muru gée goro é naiiri âboro [naani gòropuu]. Â é pwina é pwicò, âna muru gée goo é Nyuââê Pwicîri.

⁴⁷ Wà Pwидуée, âna é tapoo pwi jojooro âboro, wà Adamu, gée goro puu. Â wà Kériso, ‘wà Pwi bénabwé Adamu’, âna é me gée *napwéretòotù.

⁴⁸ Ê naiijè naani gòropuu, âna pwacèwii naii wà Adamu, na ia pwa goro puu. Â é naiijè naanidò napwéretòotù, âna o pwacèwii naii wà Kériso, na é me géenidò napwéretòotù. ⁴⁹ Üu, nabàni, âna jè

pwacèwii Adamu, â na tòotù na bwaa wâ naigé, âna jè o pwacèwii Kériso†.

Piétò jii pwâra bà

⁵⁰ Tèpa cèikî béeò, go nye ina tàwà pâ: Nye ticè autâa wâna *Mwaciri kà Pwiduée, kâra naiijè nabà, na pwa goro pièe ma domii. Ba é pwina o wai ma botére, âna o càcaa tâa tée cè wâro dâra gòiri awé.

⁵¹ Guwà tère bwàti, ba go ina tàwà é pwina dau pwényuâa kaa—é pwina tàbinyiri béaa, êna é jèe paari tâjè wà Pwiduée. Â wàèni: O câjè caa capai bà, êco na o capai pitòotérijè‡. ⁵² Â o nye piawài kaa. Ba o upi é tutu, â wà diri tèpa [cèikî na rà jèe] bà, âna rà o wâro còwâ dâra gòiri awé. Â wàijè, âna o nye pitòotéri kaa é naiijè [â o câ mwa caa wai ma botére]. ⁵³⁻⁵⁴ Ûu kaa, é naiijè naani gòropuu, âna é muru na câe caa gòiri, ba é pâ nau bà, ma wai§. Â o wâdé na pitòotérié, ma é naiiri âboro na é wâro dâra gòiri awé. Ûna wàrapwiri, â o coo é auwii naa na Tii Pwicîri, na ina pâ:

*É piétò bamwara
jii é pwâra bà.*

É tubatiàué awé!

† **15:49** Adamu; Kériso—Grec: Wà pwina é me gée gòropuu; Wà pwina é me gée napwéretòotù. **15:51** 1 Tésalonika 4.15–17

15:51 Mataio 24.31 ‡ **15:51** Pwiri é niimiri wà Paulo pâ, ée mwa wâjué me còwâ wài wà Kériso, na rà bwaa tà wâro wà pàra tèpa cèikî bée. (Còo 1 Tésalonika 4.15–17.) **15:53-54** 2 Korénito 5.4 **15:53-54** Ésaïe 25.8 § **15:53-54** 1re phrase—Grec: Wâdé na, é pwina é wai, âna é coona é pwina câe caa wai; â wâdé na, é pwina é bà, âna é coona é pwina câe caa bà.

Ésaïe 25.8

55 *Wâpà piétò'gà, co pwâra bà?
Wâpà ê nii ma gò'o'gà?
Gà o mwa wànau
târa cè pai tubaèpà tâbà còwâ*?*

Osée 13.14

56 (Ba ê pàtàmara ê pwâra bà naa goo-jè, âna é me gée goo pâ èpà [na jè pwa]. Â ê pàtàmara ê pâ èpà, âna é me gée goo [pai càcaa wârori kêjè bwàti] ê Naèà kà *Moosé.) 57 Êco na nabà, âna jè pwaolé tà Pwiduée, ba é nama jè piétò awé, gée goo Pwi Ukai kêjè Iésu Kériso!

58 Êpwiri co tèpa âji béeò, wâdé na guwà gòo, ma cimwü! Â guwà tà tâa taaci goo ê wakè kà Pwi Ukai. Ba diri ê pwina guwà pwa, goro ê nii kàwà na é naa, âna o pwamuru naa goo.

16

Pâra aupitûâri kà Paulo

Bépitu ba kà tàpé Iérusaléma

¹ [Wàéni ê autûâri kôo] naa goo ê mwani na guwà o mwa tòri, ba kà tèpa cèikí wâ *Iérusaléma: Wâdé na guwà pâra wiâra ê pwina go ina tà tèpa wâra pwapwicîri wâ Galatia. ² Wàéni: Diri pâ pwapwicîri, âna guwà jèpa tòpò naa jaawà, jè ére gée goro ê mwani kàwà. Ba na wàrapwiri, â guwà naanaimari diri ê mwani, béaa kêra pai tèepaa kôo dariwà. ³ Â guwà pitòrigari pâra tàpé, ba na rà pa pâ

15:55 Osée 13.14 * 15:55 Gà o mwa wànau... Grec: Wâpà da'gà?

15:56 Roma 7.13 16:1 Roma 15.25–26; 2 Korénito 8.1–9

ê bépitu kàwà bèepwiri naa Iérusaléma. Â wiàna go o mwa tèepaa paé dariwà, â go* o mwa wii cè tii, cèna rà o pa pàdari tèpa wàra pwapwicîri naawê, ba na o *paâjupâra târa pâ, nye wàijè kaa, na jè panuârà. ⁴ Â wiàna go mwa còo pâ pâri ma go pâra wiârà, â go o mwa piciarà.

É pwabwàti pai pâra kêe

⁵ [Napwa ê pé pâra kôo, âna] go o jèe tapàgà ê province Macédoine, â géewê, âna go o mwa me mariwà còwâ. ⁶⁻⁷ Dau nùmoo na tàpo gòiri ê pai tâa kôo jaawà, wiàna é câbawâdé wà Pwi Ukai. Â pwiri go o mwa tâa jaawà, naa na diri ê pàara na pièpà napô na. Â wiàna wàrapwiri, â guwà o mwa pitu tôo, ma go pâra naa na cè jè ére.

⁸ Â ni, âna go nye tà tâa ni Éféso, tèepaa naa goro tòotù Pentecôte†. ⁹ Ba jèe pàara, na go pwa cè wakè na maina naani. [Ba nye dau wâru kaa, tàpé na rà tòpi ê Picémara Wâdé.] Êco na dau wâru mwara tàpé na rà cicarao.

¹⁰ Wiàna é medariwà wà Timotéo, â guwà ipwabwàti tée. Ba é piênawéna kà Pwi Ukai, pwacèwii. ¹¹ Â guwà cibwaa ipwatétéri tée. Â [wiàna jèe nabwé pai tâa kêe jaawà] â guwà pacidòri nyuâaê, ma pitu tée, ba na é wâjué me mariô. Ba go tà tapacîrà ni, wàilà ma cè pâra tèpa bée.

---

* **16:3** Go—é, Guwà. **16:5** Apostolo 19.21 **16:6-7** Roma 15.24 † **16:8** Tòotù Pentecôte—Tòotù kàra piûnya. Còo mwara Tòotù maina naa na Neeremuru (Vocabulaire). **16:9** Apostolo 19.8-10; 2 Korénito 2.12 **16:10** 1 Korénito 4.17 **16:11** 1 Timotéo 4.12

12 Napwa naa goo pwi aéjii kâjè, wà Apollos, âna go dau tacoo gooé, ma é pâra wiâ pâra tèpa cèikî bééjè na rà paé dariwà. Êco na tàutêe na é nama pâra†. Â ée mwa nye tà pâdariwà wiàna pâri.

Bénabwé popai

13 Wâdé na guwà tà tàcî, â guwà cimwü naa na ê cèikî kàwà! Â guwà gòo, â guwà piégòtùru! 14 Â guwà wârori ê wâro kàwà naa na pimeaari.

15-16 Jèpwi, co tèpa béèò: Go tacoo goowà pâ, na guwà pitêre dà tèpa pitûâ kàwà naa na cèikî, na rà wakè ba gòo, ba na rà piênawéna kàwà. Â go niimiri tàpé na rà pwacèwii Stéphanas. Ba guwà tâmogòori pâ, wàilà ma é tâa kêe, âna rà tèpa mara cèikî naa na province Akaïe. Â rà dau ipanuârà, ma rà pitu tà tèpa cèikî.

17-18 Go dau ipwàdé na rà jèe me naani, wà Stéphanas, ma Fortunatus ma Akaïcus. Ba rà dau pagòo-o, na pwi pâara bèeni, na guwà wâiti jiio. (Â go niimiri pâ, o pagòowà mwara, na guwà tère pâ nye wàrapwiri.) Wâdé na guwà papwicîri tàpé na rà wàrapwiri, ma pwamainarà.

Ipicijii

19 Tèpa wâra pwapwicîri na province ni Asia, âna rà naa paé bwàcu kàwà. Â wà Aquilas ma Priscille, ma wà pâra tàpé na rà ipitiri jaaru, âna rà naa paé bwàcu kàwà mwara, naa na nee Pwi Ukai. 20 Â wà

16:12 1 Korénito 3.6 † **16:12** Tàutêe na é nama pâra—Pwiri pai ina wèe pâ, càcaa câbawâdé kà Pwiduée na é pò ma pâra. **16:15-16** 1 Korénito 1.16 **16:19** Apostolo 18.2,18,26

mwara diri tèpa cèikî na rà wâni, âna rà naa bwàcu kàwà.

Â wâguwà, na guwà ipitiri, âna wâdé na guwà tà ipwabwàcu tàwà, wàra pai pwa kà tèpa naí Pwi Ukai.

²¹ Wâgo, Paulo, âna go popa i opwa tii, ba na go tubanabwé ê tii bèeni.

²² Wiàna câé caa meaari Pwi Ukai, wà pwi jè [ârapàarawà] â guwà naaê iti jii ê picaatâa kàwà§.

Maranatha—Wâdé na gà me, co Pwi Ukai kâjè!

²³ Wâdé na é *pwényunyuâariwà wà Pwi Ukai Iésu, goro ê *pimeaari imudi kêe! Amen! Wâdé na wàra!

²⁴ Dau wânümoo tàwà naa na nee Kériso Iésu!

16:22 Galatia 1.8-9   § **16:22** Guwà naaê iti jii ê picaatâa kàwà—Grec: O tojié, o pinajajaié (maudit).

Tii Pwicīri: Âmu Aamwari naa na cî
New Testament in Paicî (NC:pri:Paicî)
Le Nouveau Testament à Paicî

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Paicî

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Paicî

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

94c5d202-9853-5b91-879f-4a3023457d58